

**TURU-
UURINGUTE
AS**

Tähelepanematus liikluses

Maanteeamet
10/2019

Uuringu teemad

SÕIDUKIJUHTIDE TAUST (küsimused 1-5)

KÕRVALISED TEGEVUSED SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

- Liiklusreeglite rikkumise ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal (küsimus 13)
- Kõrvaliste tegevuste ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal (küsimus 14)
- Suhtumine mobiiltelefoni kasutamisesse sõiduki juhtimise ajal (küsimus 15)
- Kõrvaliste tegevuste tõttu liiklusohutlikesse olukordadesse sattumine sõiduki juhtimise ajal (küsimus 6)

MOBIILTELEFONI KASUTAMINE SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

- Mobiiltelefoni kasutamine (küsimused 7-9)
- Hoiakud mobiiltelefoni kasutamise osas sõiduki juhtimise ajal (küsimus 10)
- Liiklusohutlikesse olukordadesse sattumine sõidukit juhtides mobiiltelefoni kasutamise tõttu (küsimused 11, 12)
- Liiklusohutlikesse olukordadesse sattumine kaassõitjana sõidukijuhi mobiiltelefoni kasutamise tõttu (küsimus 16)

TÄHELEPANUU HAJUTAMISE ENNETAMISELE SUUNATUD LIIKLUSOHUTUSKAMPAANIA

- Kampaania vajalikkus (küsimus 19)
- Kampaania spontaanne märkamine (küsimused 17, 18)
- Kampaania aidatud märkamine (küsimused 20, 21)

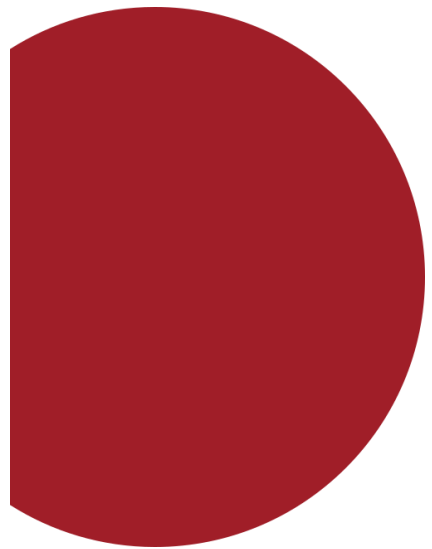
Uuringu metoodika ja vastutajad

METOODIKA

- Üldkogum: üle 15-aastane Eesti elanikkond, 1 102 616 elanikku (2019. aasta ESA andemetel)
- Meetod: veebipaneel
- Valimi koostamine: kasutati üldkogumi proportsionaalset mudelit, hiljem tulemused kaaluti üldkogumile vastavaks soo, vanuse, rahvuse, piirkonnaja asulatüübi järgi.
- Planeeritud ja tegelik valim: 1000 ja 1053
- Valimiviga: 1000 vastaja puhul $\pm 3,1\%$, väiksemate gruppide vaatlemisel võib viga olla suurem
- Läbiviimise aeg: 08. – 13. oktoober 2019
- Küsitluse pikkus: ca 12 minutit

VASTUTAJAD

• Tellijapoolne kontaktisik	Raul Rom
• Uuringu projektijuht ja aruande koostamine	Liis Grünberg
• Valim, ankeedi programmeerimine	Reijo Pohl
• Andmetöötlus	Marina Karpištšenko

Sõidukijuhtide taust

Sõidukijuhtide taust

(Slaid 6)

SÕIDUKIJUHID

- Mootorsõiduki juhiluba on 68%-l üle 14-aastastel Eesti elanikel, neist 4% ei ole aga viimase 12 kuu jooksul ühtegi mootorsõidukit juhtinud. Antud uuringus vaadeldakse aga sõidukijuhtidena (joonistel kasutusel lühend SJ) neid mootorsõiduki juhilubade omanikke, kes on viimase 12 kuu jooksul reaalselt ka mõnda mootorsõidukit juhtinud, s.o 64% üle 14-aastastest Eesti elanikest ehk 95%-se tõenäosusega 687 400 ± 32 200 inimest.
- Viimaste seas on keskmisest enam mehi, 25-49-aastaseid, Põhja-Eesti ja maapiirkondade elanikke, vähem seevastu naisi, 15-24- kui ka üle 65-aastaseid ning Tallinna elanikke.
- Pooled sõidukijuhtidest läbivad aasta jooksul kuni 10 000 kilomeetrit, s.h kõige suuremal osal ehk 28%-l jääb kilometraaž alla 5 000 kilomeetrit.

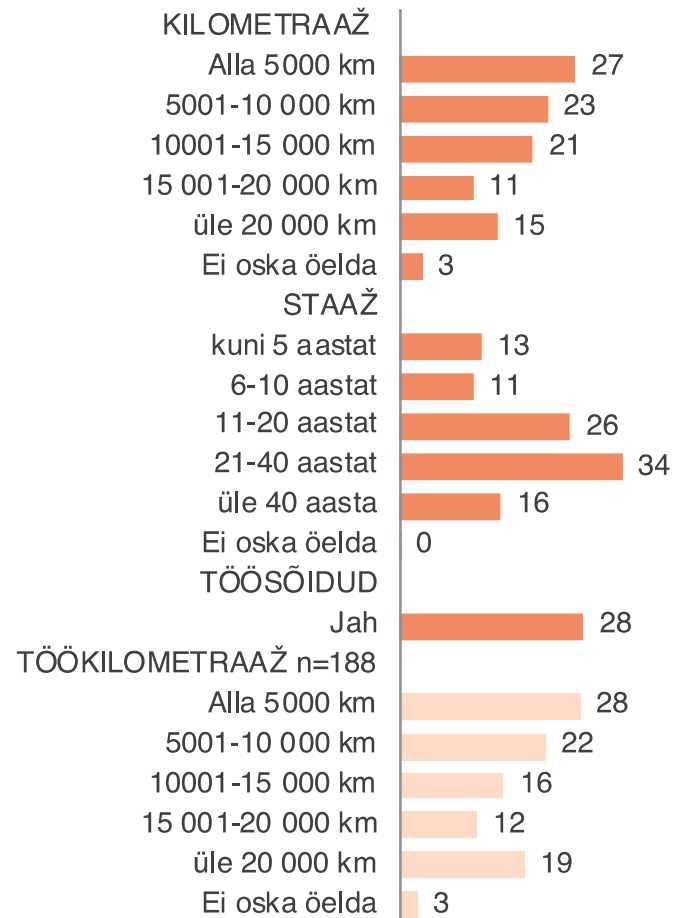
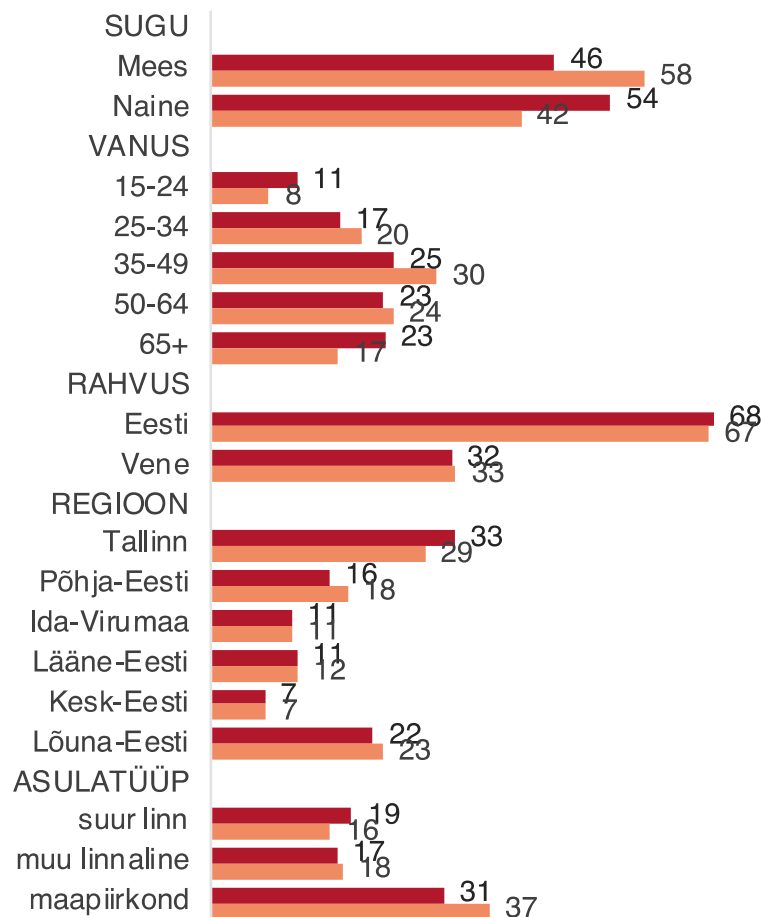
SÕIDUKIJUHTIMINE ON SEOTUD TÖÖGA

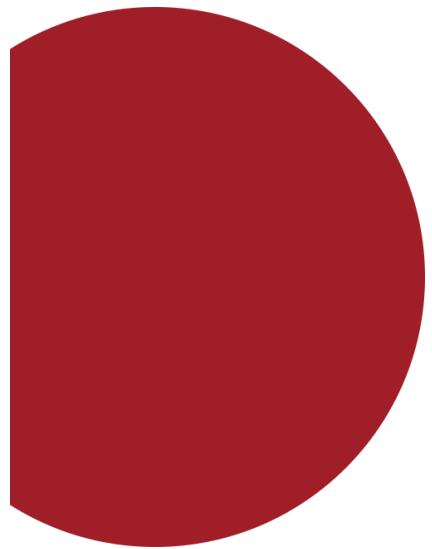
- Sõidukijuhtimine on tööks või tööülesannete täitmisega seotud 28% sõidukijuhtidel, s.o 201 400 ± 24 000 inimesel; sagedamini meestel ja 34-64-aastastel.
- Ka nende sõidukijuhtide puhul, kel sõidukijuhtimine on tööks või tööülesannetega seotud jääb aastane kilometraaž kõige suuremal osal ehk 28%-l alla 5 000 kilomeetri, kuid teisalt on nende seas oluliselt enam ka neid (viiendik), kelle aastane kilometraaž ületab 20 000 kilomeetrit.

Sõidukijuhtide taust

Sõidukijuhid

■ 2019 KÕIK, n=1058 ■ 2019 SJ, n=686

Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

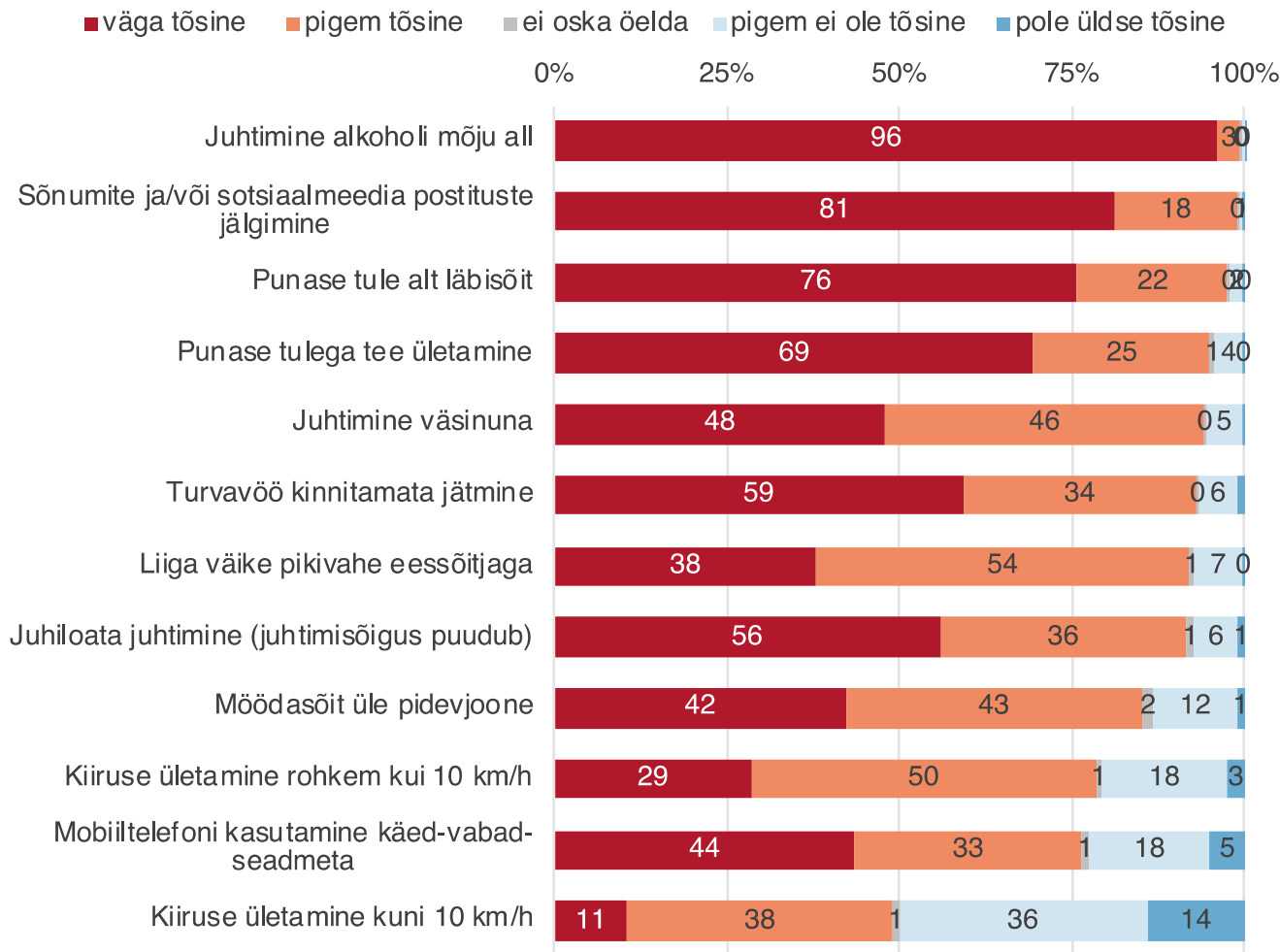
Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Liiklusreeglite rikkumise ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal (Slaidid 9 ja 10)

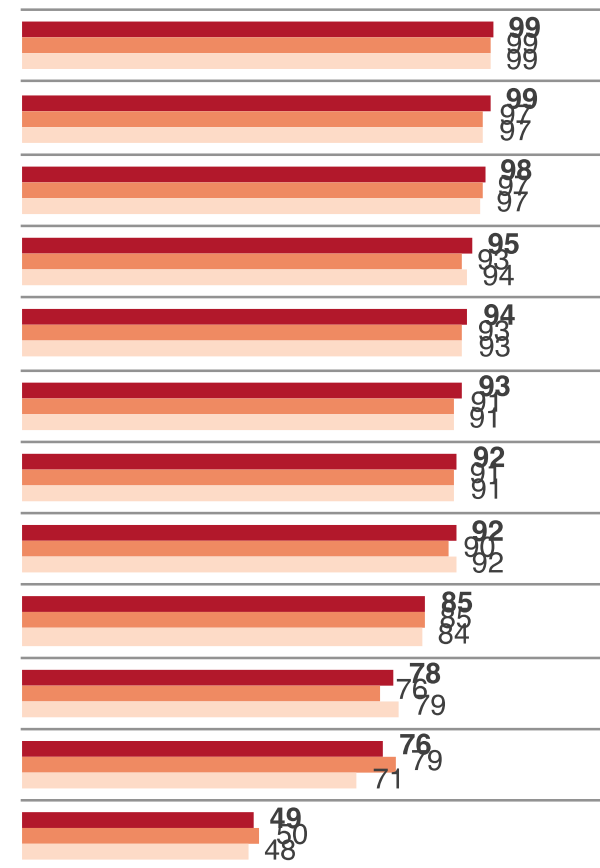
- Liiklusreeglite rikkumise ohtlikkust sõiduki juhtimise ajal hinnati erinevate väidete tõsidust hinnates.
- Üldiselt peetakse kõiki loetletud liiklusreeglite rikkumisi väga ja pigem tõsisteks, seda kokku 85% või enamate poolt. Kolm s.h lausa 98-99% nõustub, et väga tõsised rikkumised on:
 - sõiduki juhtimine alkoholi mõju all;
 - sõnumite/sotsiaalmeedia postituste jälgimine;
 - punase tule alt läbisõit.
- Veidi vähesemad peavad ohtlikuks aga kiiruse ületamist enam kui 10 km/h (78%) ja mobiiltelefoni kasutamist käed-vabad-seadmeta (76%).
- Kiiruse ületamine kuni 10 km/h on ainus liiklusreegel, mille puhul on selle rikkumist tõsiseks ohuks pidajaid kui selle ohuks mitte-pidajaid pea võrdselt (vastavalt 49% vs 50%).
- Võrreldes eelmise aastaga ei ole suhtumises olulisi muutusi toimunud.
- Sõidukijuhid peavad keskmisest harvemini tõsiseks ohuks mobiiltelefoni kasutamist käed-vabad-seadmeta ja kiiruse ületamist kuni 10 km/h (vastavalt -6% ja -8%).
- Taustaandmete vaatlemisel eristub, et eestlased peavad keskmisest ohtlikumaks kiiruse ületamist kuni 10 km/h (52% vs 43%) ja väsimusseisundis juhtimist (97% vs 89%), muulased seevastu punase tulega tee ületamist (99% vs 93%) ja mobiiltelefoni kasutamist käed-vabad seadmeta (92% vs 69%).
- Üleüldse peavad kõiki rikkumisi ohtlikumaks naised ja üle 65-aastased. Muus osas olulisi erisusi aga ei ilmnenud.

Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Liiklusreeglite rikkumise ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal, %

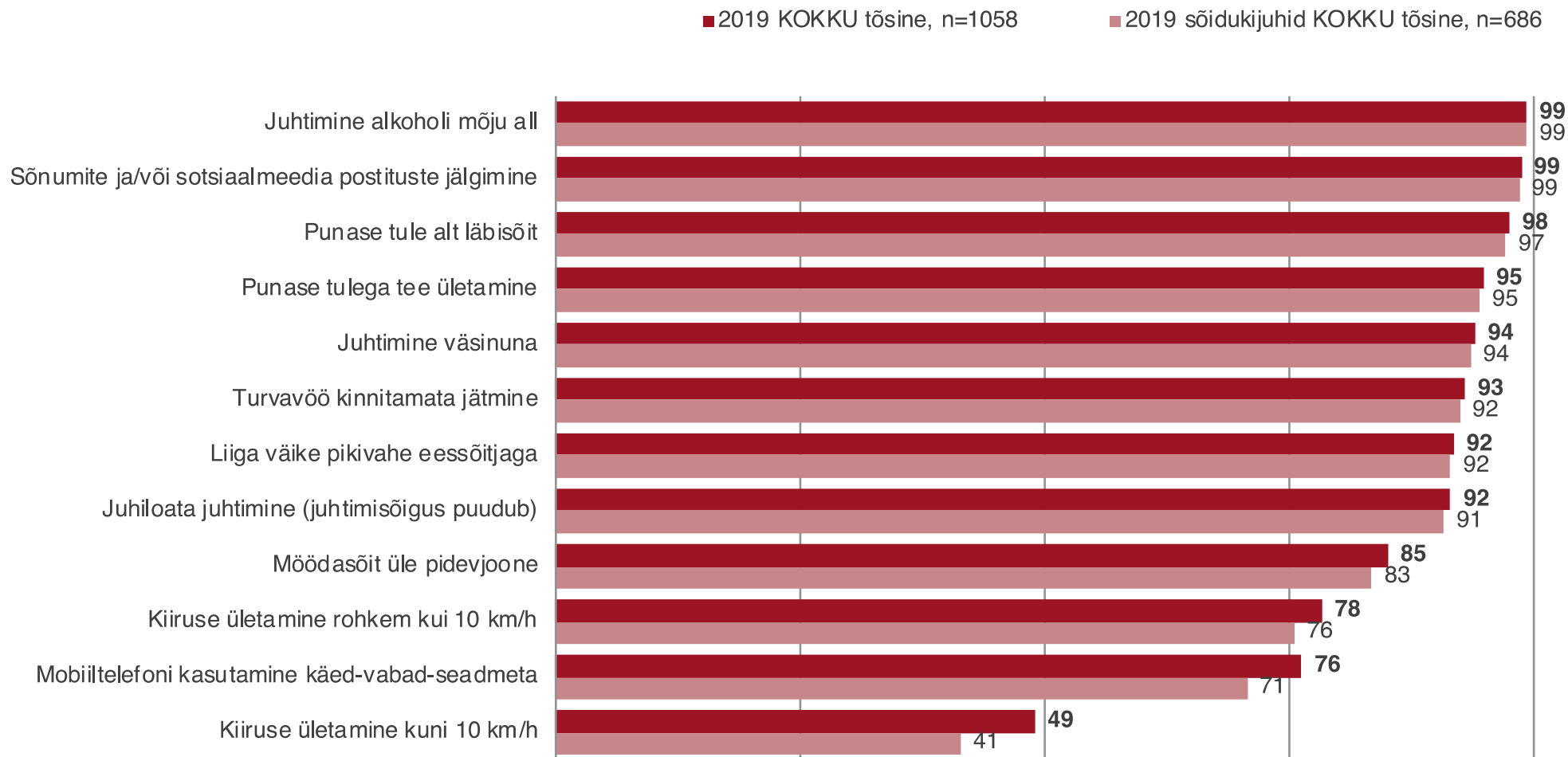

■ 2019 KOKKU tõsine, n=1058
 ■ 2018 KOKKU tõsine, n=1005
 ■ 2017 KOKKU tõsine, n=1015

Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Liiklusreeglite rikkumise ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal, %

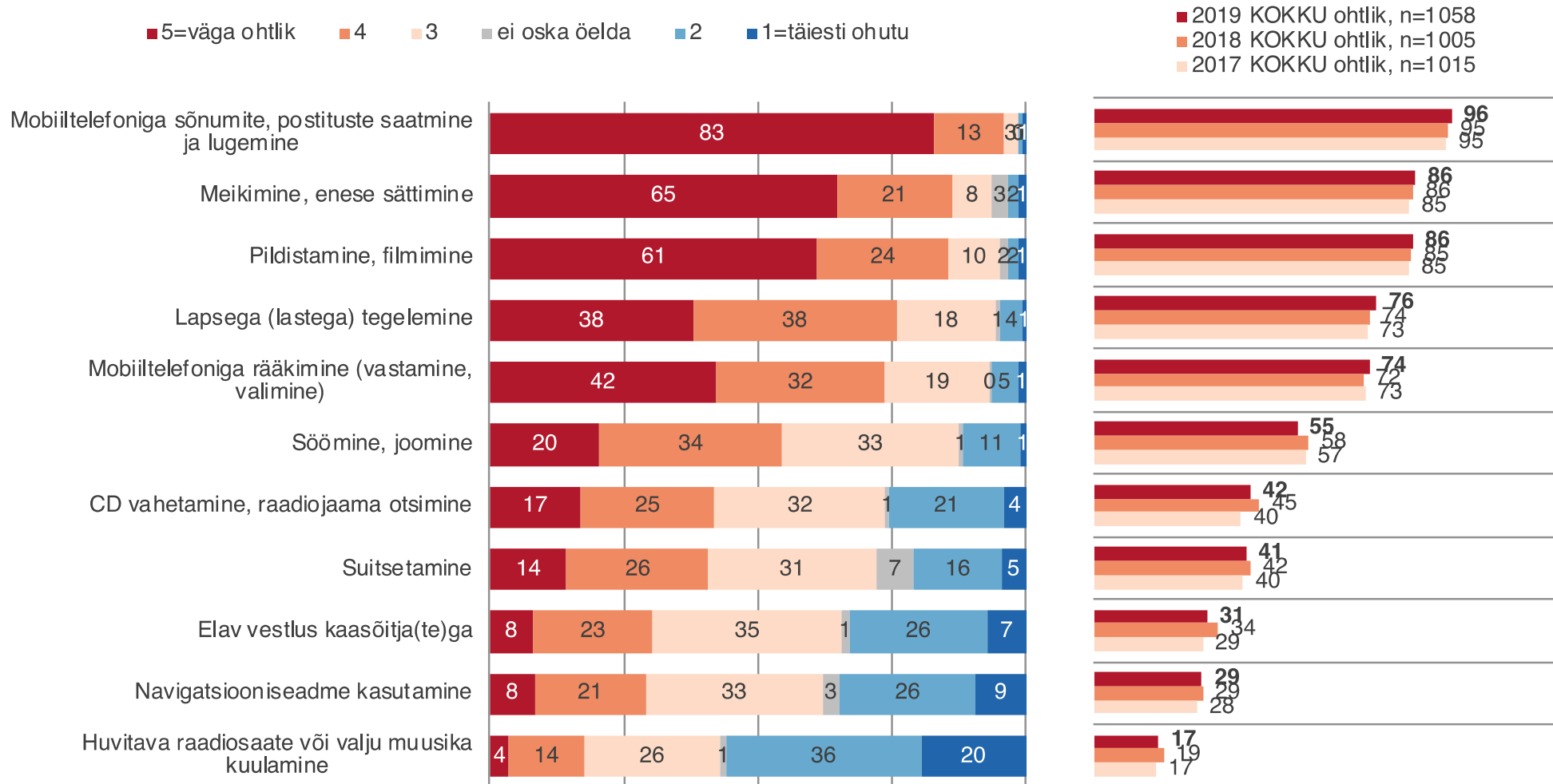
Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Kõrvaliste tegevuste ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal (Slaidid 12 ja 13)

- Kõrvaliste tegevuste ohtlikkust sõiduki juhtimise ajal hinnati 5-sel skaalal, kus 1= täiesti ohutu ja 5= väga ohtlik.
- Kõige ohtlikumaks tegevuseks sõidukiroolis peetakse telefoniga sõnumite, postituste saatmist ja lugemist (hinnangu “4” või “5” andis kokku 96%), seejärel meikimist, enese sättimist (86%); pildistamist, filmimist (86%); lastega tegelemist (76%) ja telefoniga rääkimist (74%).
- Söömist, joomist peab ohtlikuks 55%, suitsetamist ning CD vahetamist, raadiojaama otsimist veidi üle 40%.
- Sõidukiroolis peetakse pigem ohutuks seevastu vestlust kaassõitjatega, navigatsiooniseadmete kasutamist kui ka raadiosaate või muusika kuulamist.
- Aastaga on enamikke kõrvalisi tegevuste ohtlikuks pidamine jäänud üsna samale tasemel.
- Sõidukijuhid ise hindavad enamikke kõrvaliste tegevustega tegelemist sõiduki juhtimise ajal keskmisest vähem ohtlikeks, eelkõige mobiiltelefoniga rääkimist kui ka söömist, joomist ja CD vahetamist (kõiki -7%), raadiosaate või muusika kuulamist kui ka elavat vestlust kaassõitjatega (mõlemat -6%).
- Üleüldse peavad kõiki kõrvalisi tegevusi sõiduki juhtimise ajal ohtlikumaks naised ja üle 65-aastased, ohutumaks aga alla 35-aastased. Muus osas olulisi erisusi aga ei ilmnenud.

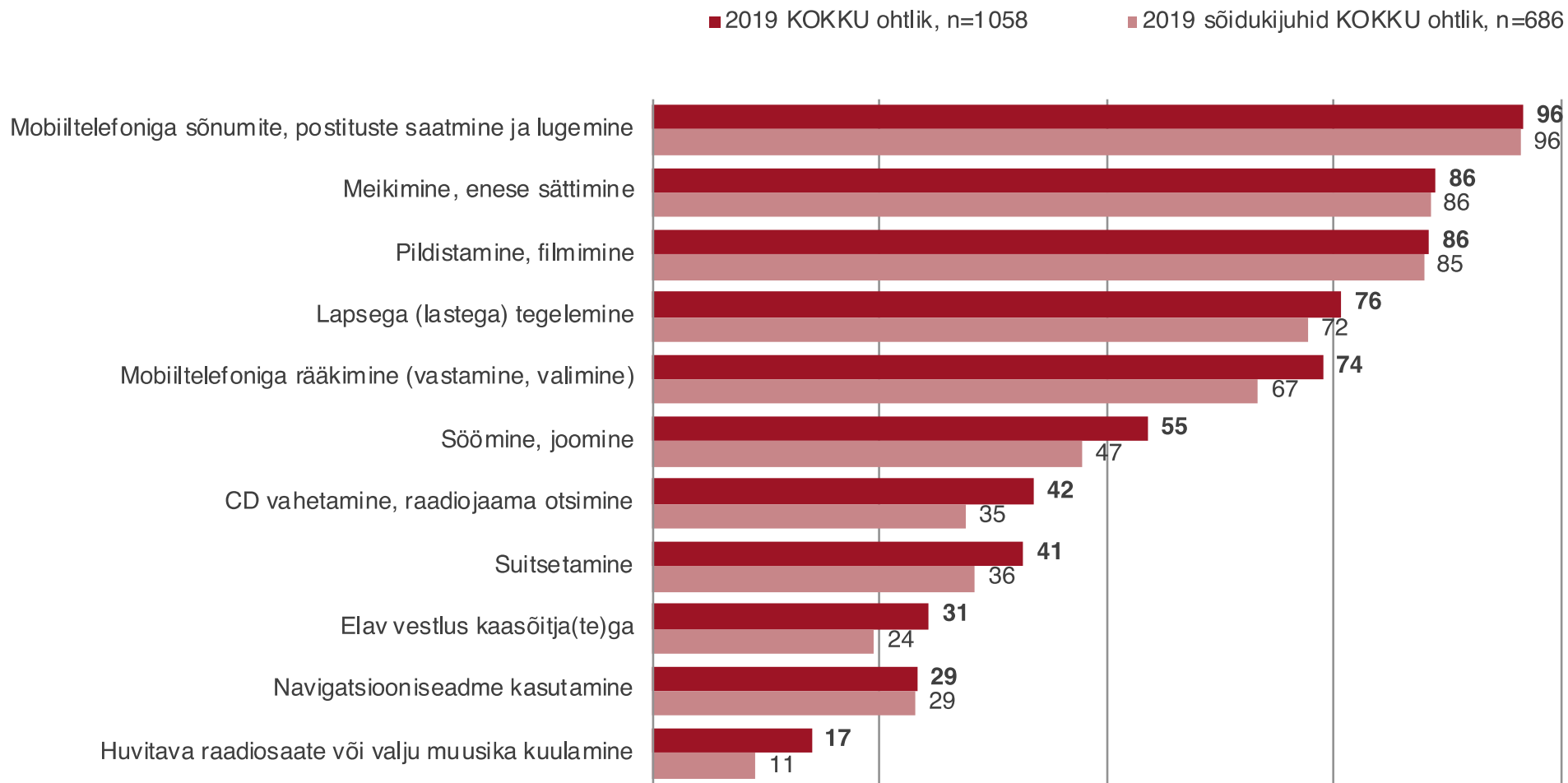
Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Kõrvaliste tegevuste ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal, %

Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Kõrvaliste tegevuste ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal, %

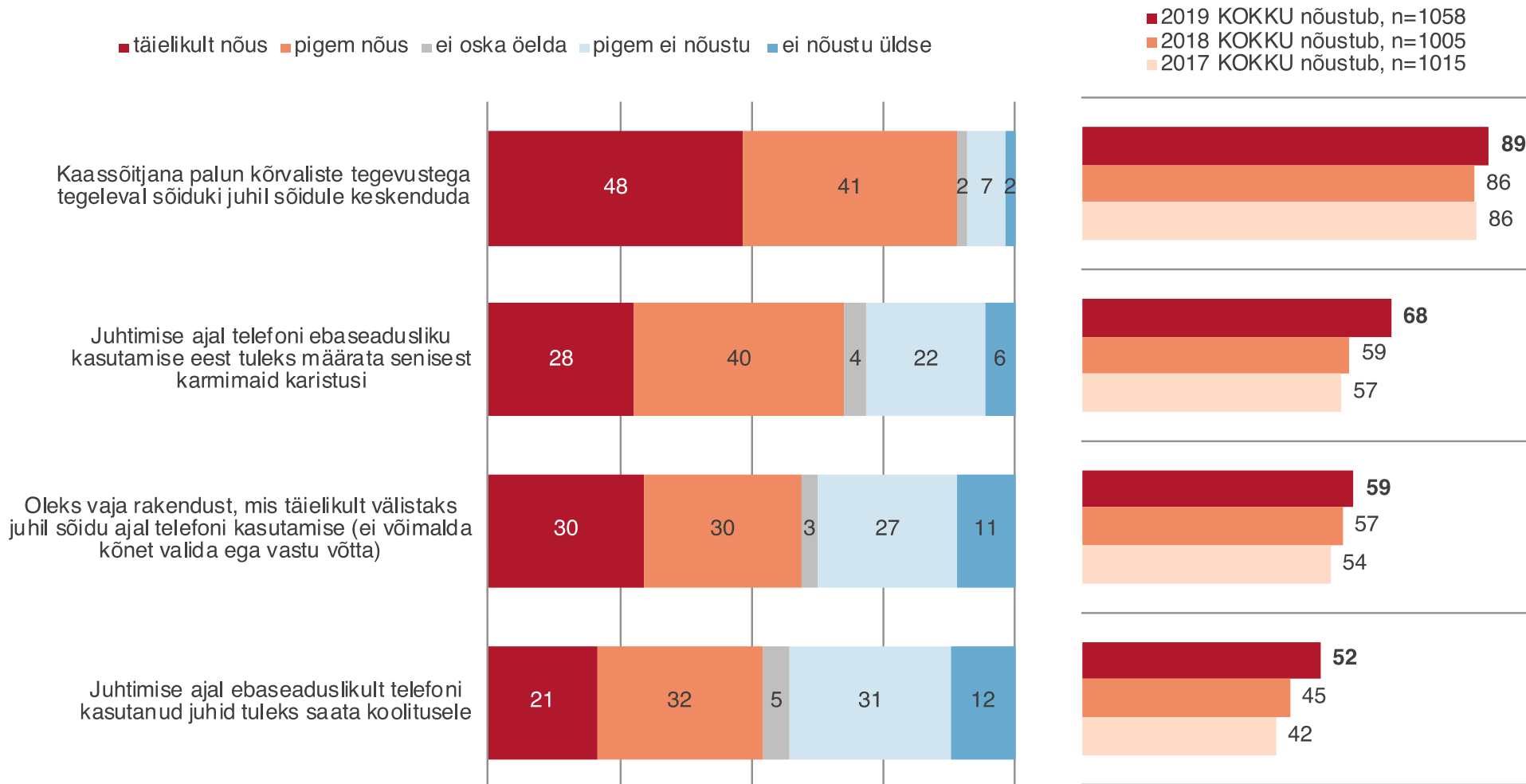
Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Suhtumine mobiiltelefoni kasutamisesse sõiduki juhtimise ajal (Slaidid 15 ja 16)

- Seadusandlust ja järelevalvet puudutavaid seisukohti mobiiltelefonide kasutamisesse sõiduki juhtimise ajal hinnati samuti erinevate väidetega nõustumise kaudu.
- 89% nõustus täielikult või pigem, et **kaassõitjana palutakse kõrvaliste tegevustega tegeleval sõidukijuhil keskenduda sõidule**. Aastaga on vastavalt arvanute osakaal püsinud muutumatuna.
- 68% nõustub, et **juhtimise ajal telefoni ebaseadusliku kasutamise eest tuleks määrata senisest karmimaid karistusi**. Vastava väitega nõustujate osakaal on aasta-aastalt tõusnud, eelmise aastaga võrreldes +9%.
- Enam kui pooled nõustuvad, et **oleks vaja rakendust, mis täielikult välistaks juhil sõidu ajal telefoni kasutamise**, kui ka et **juhtimise ajal ebaseaduslikult telefoni kasutanud juhid tuleks saata koolitusele**. Viimase väite puhul on sellega nõustunute osakaal oluliselt tõusnud (+7%) – veel eelmisel aastal oli sellega nõustujaid vähem kui mitte-nõustujaid.
- Sõidukijuhtide suhtumine väljatoodud seiskohtadesse on veidi järeleandlikum (erinevus 2-8%).
- Jällegi on seisukohtade osas nõudlikumad naised ja üle 65-aastased. Muus osas olulisi erisusi ei ole.

Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Suhtumine mobiiltelefoni kasutamisesse sõiduki juhtimise ajal, %

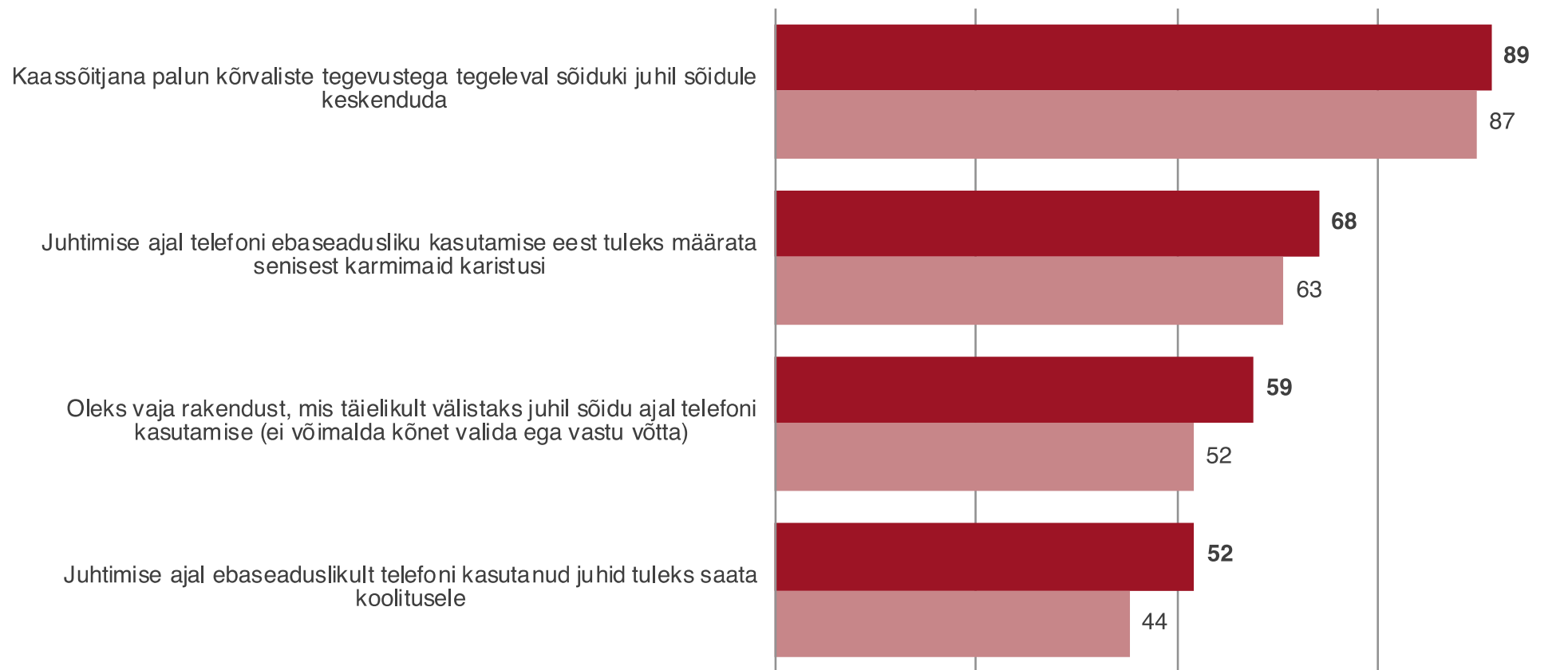

Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Suhtumine mobiiltelefoni kasutamisesse sõiduki juhtimise ajal, %

■ 2019 KOKKU nõustub, n=1058

■ 2019 sõidukijuhid KOKKU nõustub, n=686

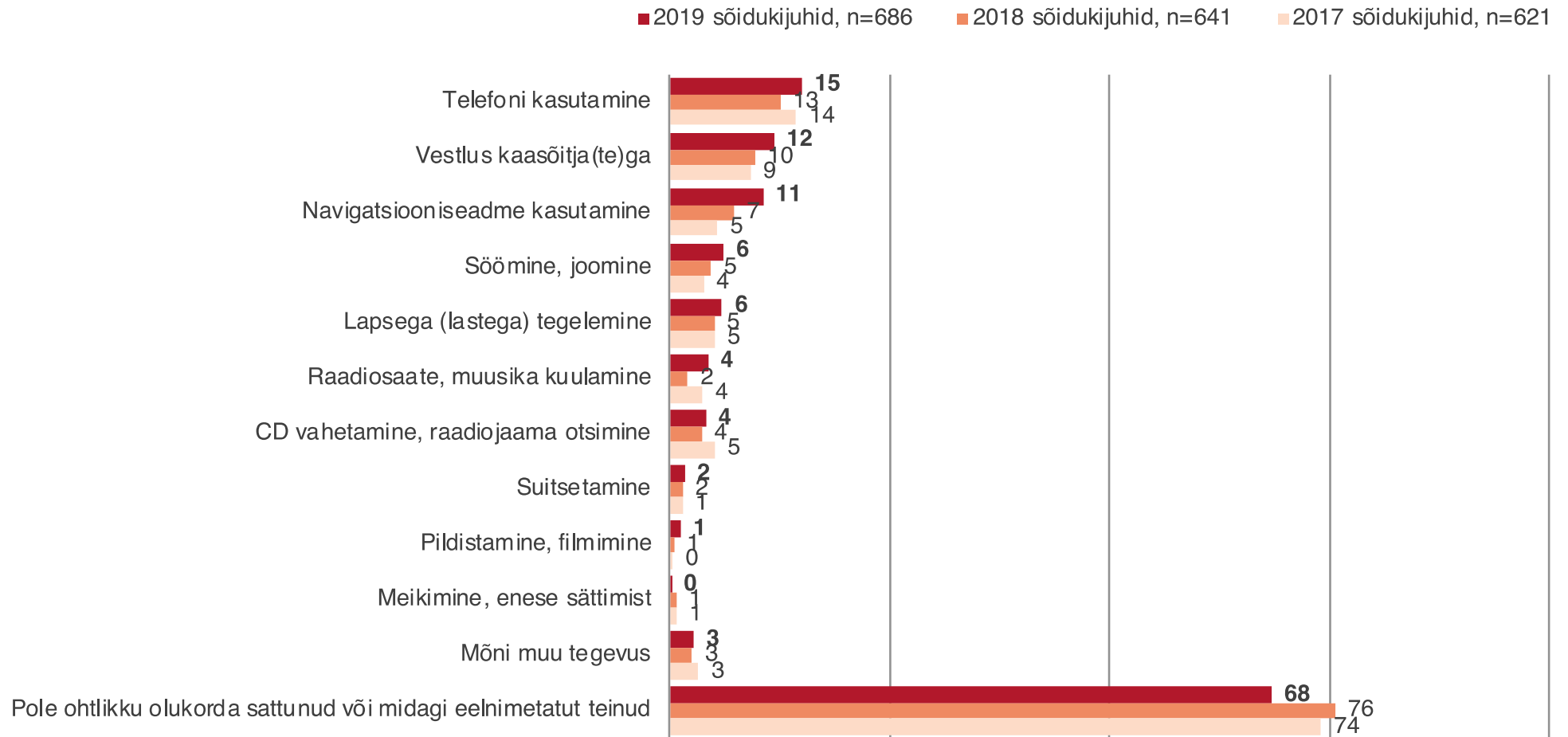
Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

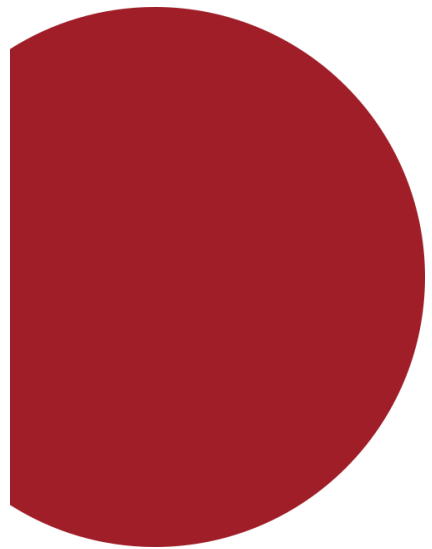
Kõrvaliste tegevuste tõttu liiklusohtlikkesse olukordadesse sattumine sõiduki juhtimise ajal (Slaidid 18, 28)

- Viimase 12 kuu jooksul on mõnda liiklusohtlikku olukorda sattunud 32% sõidukijuhtidest, s.o 200 100 ± 24 800 inimest, s.h on igaüks neist nimetanud keskmiselt 2 erinevat liiklusohtliku olukorra põhjustajat. Liiklusohtlikku olukorda on sagedamini sattunud kuni 34-aastased (40-56%) ja eestikeelsed (36%) sõidukijuhid.
- Kõige levinumaks liiklusohtlikku olukorda sattumise põhjuseks on **telefoni kasutamine** (15% sõidukijuhtidest); sagedamini 15-34-aastaste, eestlaste ja maapiirkondade elanike puhul (Slaid 29). Eelnevatel aastatel oli vastav näitaja samal tasemel.
- Seejärel on liiklusohtliku olukorra põhjustajaks **vestlus kaassõitjatega** ja **navigatsiooniseadme kasutamine** (üle kümnendiku sõidukijuhtidest). Muid põhjuseid nimetati oluliselt vähemate sõidukijuhtide poolt. Ka taustaandmete lõikes ei esinenud olulisi erinevusi.

Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Kõrvaliste tegevuste tõttu liiklusohtlikkesse olukordadesse sattumine sõiduki juhtimise ajal, %

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

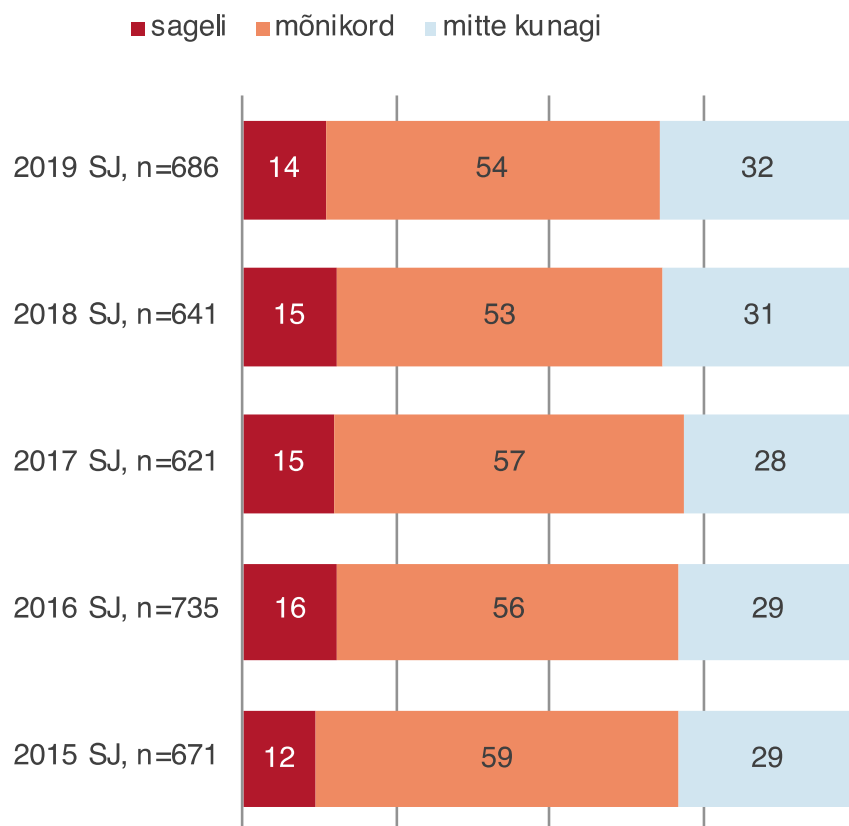
Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal (Slaidid 21, 22 ja 28)

- Mobiiltelefoni on viimase 12 kuu jooksul kasutanud sõiduki juhtimise ajal 68% sõidukijuhtidest, s.o 482 700 ± 25 000 inimest, s.h 14% kasutavad mobiiltelefoni sageli.
- Sõiduki juhtimise ajal mobiiltelefoni kasutajaid on keskmisest enam meeste, 25-34-aastaste, eestikeelsete (Slaid 28) ja kõrgeimasse sissetulekugruppi kuuluvate (78%) elanike, samuti 11-20-aastase sõidukijuhi staažiga (76%) ja sõidukiga töölisesandeid täitvate juhtide seas.
- Mobiiltelefoni kasutajate kui ka nende sagedaste kasutajate juurdekasv on pidurdunud, mis võib olla eelduseks edasisele vähenemisele (Slaid 21).
- Telefoni kasutavatest sõidukijuhtidest 71% kasutab **käed-vabad süsteemi**, s.h sagedasi kasutajaid on 52%. Aastatega on vastava süsteemi kasutajate osakaal tasapisi suurenenud.
- **Käes hoiab telefoni** 68% sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutavatest juhtidest, s.h sageli teeb seda 15%. Aastaga on vastavalt toimijate osakaal veidi langedud.
- Mobiiltelefoni kasutatakse sõidukiroolis valdavalt **kõnedele vastamiseks** (94%, Slaid 21), ohtralt ka:
 - pereliikmetele helistamiseks (71%) – sagedamini alla 49-aastased (80-87%);
 - töökõnede tegemiseks (54%) – sagedamini mehed (62%);
 - sõpradele, tuttavatele helistamiseks (51%) – sagedamini 25-34-aastased (64%).
- Muude tegevuste jaoks kasutatakse telefoni juba vähem kui neljandiku poolt, sagedamini alla 34-aastaste poolt.
- Aastatega pole erinevate mobiiltelefoniga teostatavate tegevuste osakaal sõidukiroolis oluliselt muutunud.

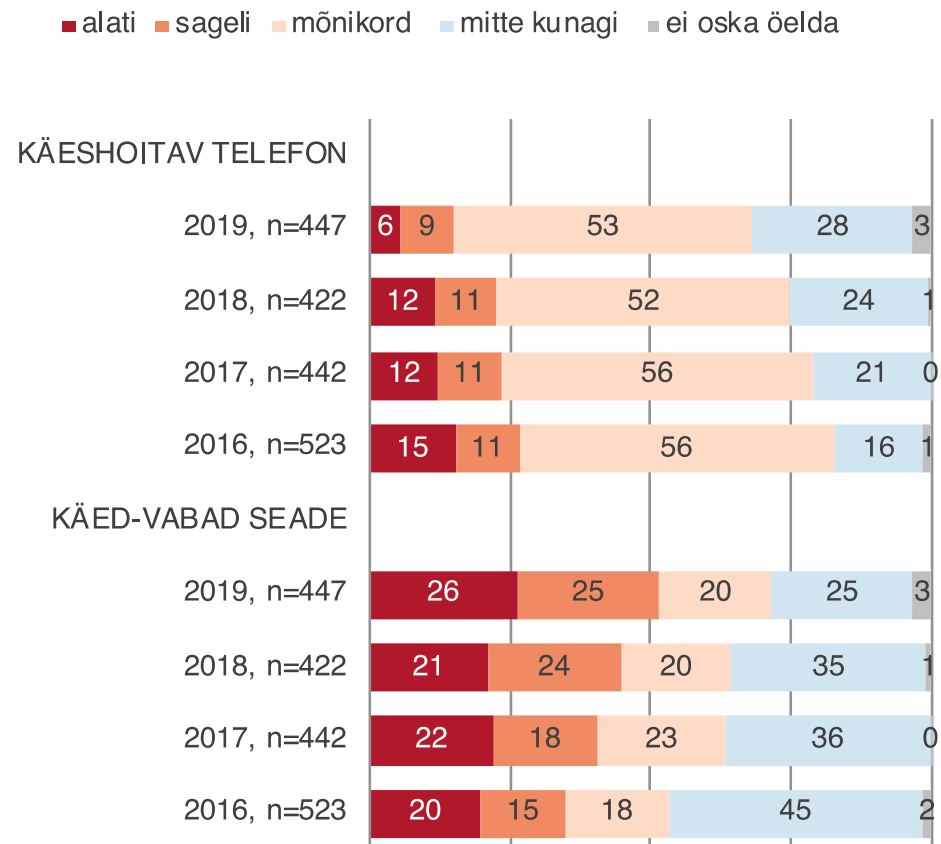
Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal, %

Telefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal,
n=sõidukijuhid

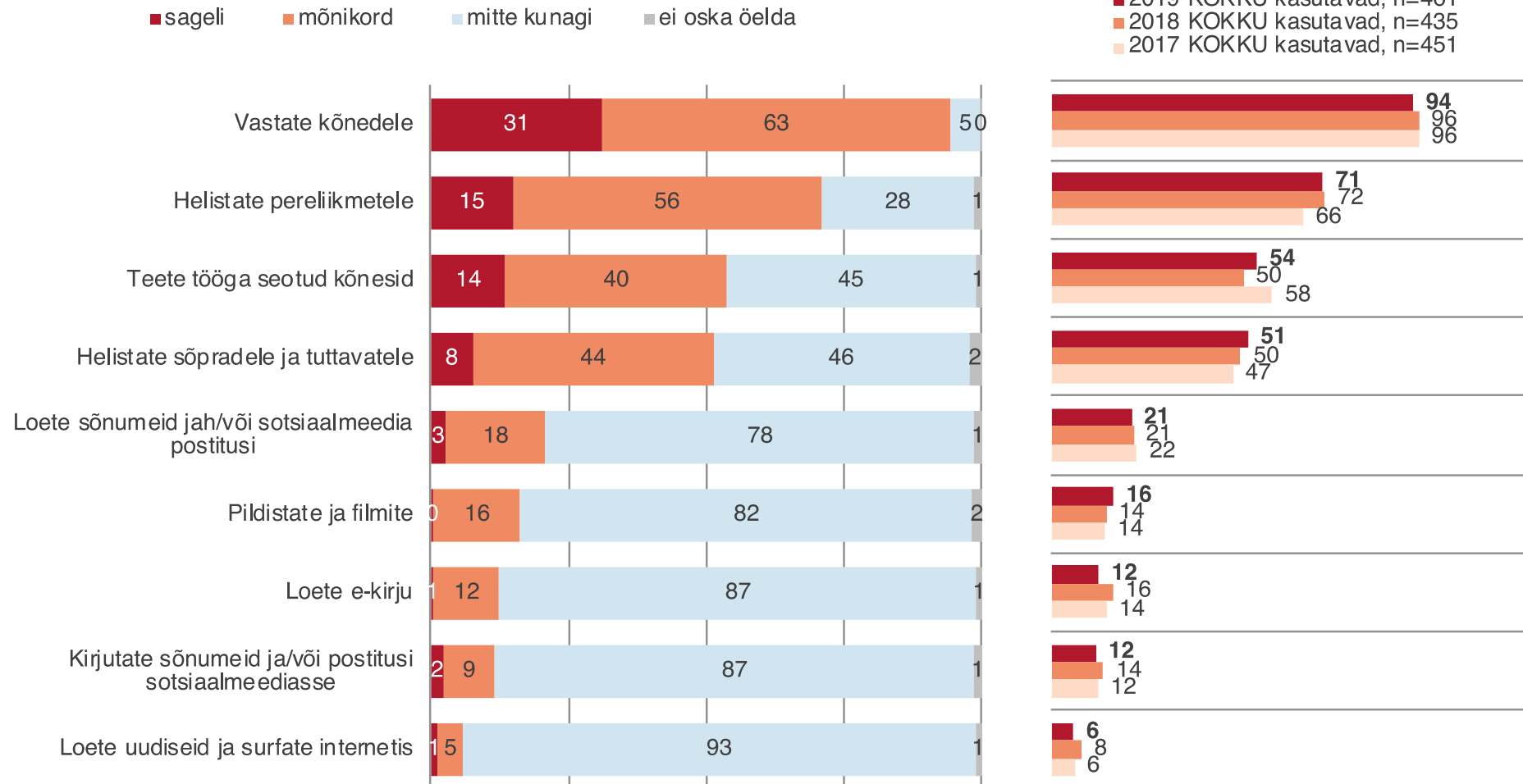
Telefoni kasutamise viis,
n=telefoni kasutavad sõidukijuhid

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal, %

n=telefoni kasutavad sõidukijuhid

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

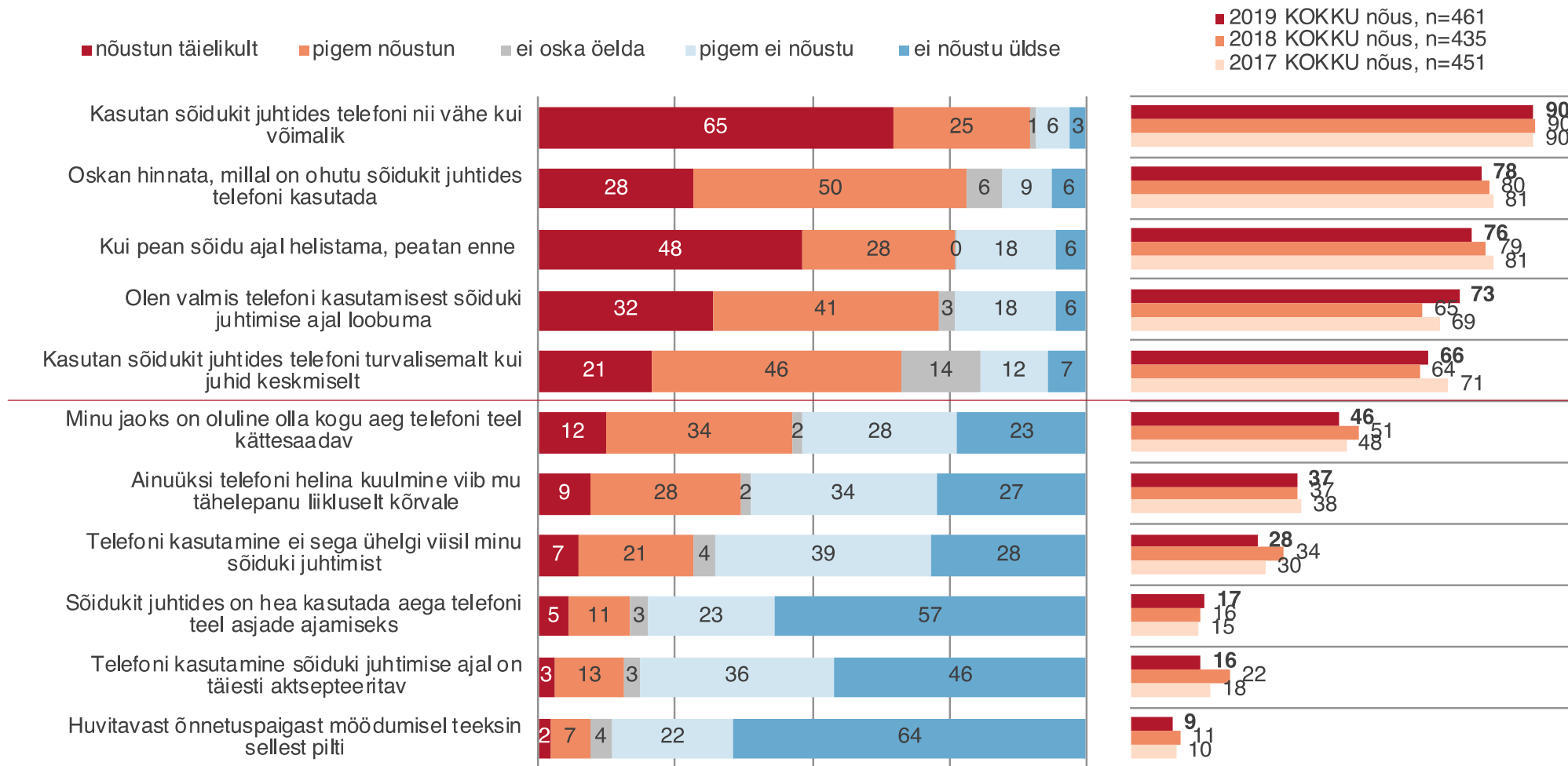
Hoiakud mobiiltelefoni kasutamise osas sõiduki juhtimise ajal (Slaid 24)

- Hinnates nõustumist erinevate sõidukiroolis mobiiltelefoni kasutamist puudutavate väidetega selgitati välja sõidukijuhtide üldine nägemus isiklikust mobiiltelefoni kasutamisest sõidu ajal.
- Suurem osa sõidukijuhtidest on veendumusel, et nad **kasutavad sõidukit juhtides telefoni nii vähe kui võimalik** (täiesti ja pigem nõus kokku 90%, sagedamini naised ja eestikeelsed elanikud) ning, et nad **oskavad hinnata, millal on ohutu sõidukit juhtides telefoni kasutada** (78%, sagedamini 15-24-aastased). Väidetega nõustujate osakaalud on jäänud samale tasemele kui eelmisel aastal.
- **Helistamiseks peatab sõiduki** 76% telefoni kasutavatest sõidukijuhtidest (sagedamini üle 50-aastased), 48% nõustuvad selle väitega täielikult. Ometigi on vastavalt käituvate osakaal aastatega vähenenud.
- Ainsana on aastaga märkimisväärselt suurenenud nende sõidukijuhtide osakaal, kes arvavad, et **on valmis telefoni kasutamisest sõiduki juhtimise ajal loobuma** (+8%; sagedamini naised ja 15-24- aastased). Samas on vähenenud nende osakaal, kes nõustuvad, et **telefoni kasutamine ei sega ühelgi viisil sõiduki juhtimist** (-6%, sagedamini muukeelne elanikkond), kui ka nende oma, kes arvavad, et **telefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal on täiesti aktsepteeritav** (-7%). Seega on üldine suhtumine telefoni kasutamisesse sõiduki juhtimise ajal muutunud taunivamaks.
- Ligikaudu pooled sõidukijuhid nõustuvad, et nende jaoks on **oluline olla kogu aeg telefoni teel kättesaadav** (sagedamini mehed ja muukeelne elanikkond).
- Väited, mille puhul on sellega nõustajaid vähem kui mitte-nõustujad on:
 - ainuüksi telefoni helina kuulmine viib mu tähelepanu liikluselt kõrvale (37% vs 61%, sagedamini nõustuvad üle 50-aastased);
 - Telefoni kasutamine ei sega ühelgi viisil minu sõiduki juhtimist (28% vs 68%);
 - Sõidukit juhtides on hea kasutada aega telefoni teel asjade ajamiseks (17% vs 80%; sagedamini nõustuvad maapiirkondade elanikud);
 - Telefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal on täiesti aktsepteeritav (16% vs 82%);
 - Huvitavast õnnetuspaigast möödumisel teeksin sellest pilti (9% vs 87%).

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

Hoiakud mobiiltelefoni kasutamise osas sõiduki juhtimise ajal, %

n=telefoni kasutavad sõidukijuhid

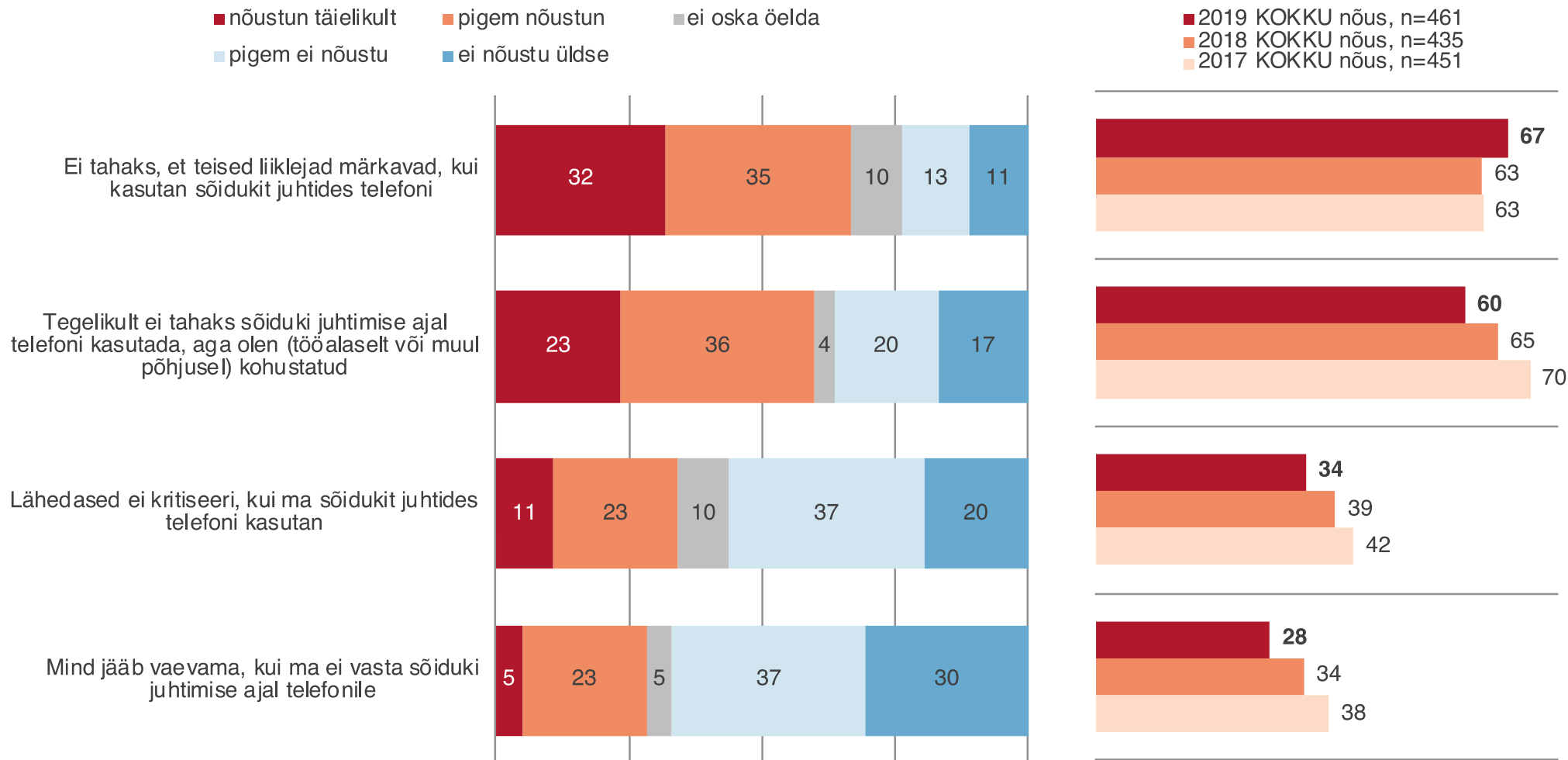
Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

Tajutav sotsiaalne surve mobiiltelefoni kasutamise osas sõiduki juhtimise ajal (Slaid 26)

- Hinnates nõustumist erinevate sõidukirollis mobiiltelefoni kasutamist puudutavate väidetega selgitati välja sõidukijuhtide üldine nägemus ka tajutavast sotsiaalsest survest mobiiltelefoni kasutamisest sõidu ajal.
- Lausa 60% sõidukijuhtidest tunnistab, et nad **tegelikult ei tahaks sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutada**, kuid nad on kohustatud (sagedamini Ida-Virumaa sõidukijuhid).
- Pea 2/3 sõidukijuhtidest **ei tahaks, et teised liiklejad märkaks, et nad sõidukit juhtides telefoni kasutavad**, samas kui 1/3 sõidukijuhtide **lähedased ei kritiseeri neid, kui nad seda tegema sattuvad**. Lähedaste arvatav tolerantsus on aastatega oluliselt vähenenud, ühtlasi on sõidukijuhid ise muutunud rollis telefoni kasutamise osas pelglikumaks.
- Sõidukijuhte, keda **jääb vaevama, kui nad sõiduki juhtimise ajal telefonile ei vasta** on ligikaudu kolmandik (sagedamini üle 50-aastaseid ja Ida-Virumaa sõidukijuhid), ka vastavalt arvajate osakaal on langemas.

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

Tajutav sotsiaalne surve mobiiltelefoni kasutamise osas sõiduki juhtimise ajal, %

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

Liiklusohtlikesse olukordadesse sattumine sõidukit juhtides mobiiltelefoni kasutamise tõttu

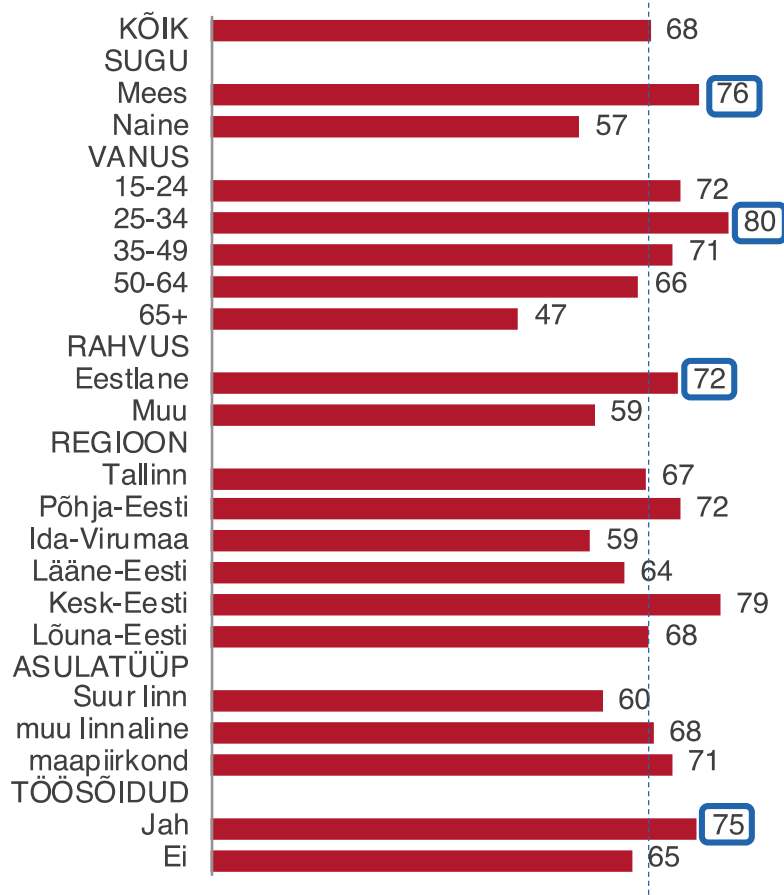
(Slaidid 28 ja 29)

- Sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutamise tõttu on liiklusohtlislikku olukorda sattunud 15% sõidukijuhtidest, s.o 107 200 ± 19 100 inimest; sagedamini kuni 34-aastasds, eestlased maapiirkondade elanikud (Slaid 28). Eelmisel aastal oli vastav näitaja 13% ja üle-eelmisel aastal 14%.
- Iga sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutamise tõttu liiklusohtlislikku olukorda sattunud sõidukijuht nimetas keskmiselt 2 erinevat ohuolukorda (Slaid 29).
- Levinuimaks liiklusohtlisliku olukorra tekitajaks mobiiltelefoni kasutamisel sõiduki juhtimise ajal on olnud **hetkeline tähelepanu hajumine liikluselt** (61%) kui ka **sõidurajalt kõrvale kaldumine** (48%).
- Mobiiltelefoni kasutamisest tingitud ohtliku olukorrana mainis 32% äkkpidurdust ja 25% kiiruse märkamatu langemist. Muid olukordi on esinenud oluliselt vähem.
- Võrreldes varasemate uuringutega on liiklusohtlislikud olukorrad harvemini tingitud sõidukiiruse märkamatu langemisest kui ka jalakäija või ratturi mittemärkamisest.
- Iga sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutamise tõttu liiklusohtlislikku olukorda sattunud sõidukijuht nimetas keskmiselt 1,6 erinevat viisi, kuidas ta sel hetkel telefoni kasutas (Slaid 29).
- Valdavalt on sõiduki juhtimise ajal liiklusohtlislikku olukorda sattunud **navigaatori vaatamise, telefoniga rääkimise, numbri valimise pärast**, muid tegevusi nimetati juba vähesemate vastajate poolt.
- Aastatega on sagenenud navigatsiooniseadme jälgimisest tingitud liiklusohtlislikud olukorrad, kõik muud liiklusohtlislikku olukorda tekitavad tegevused on aga vähenenud.

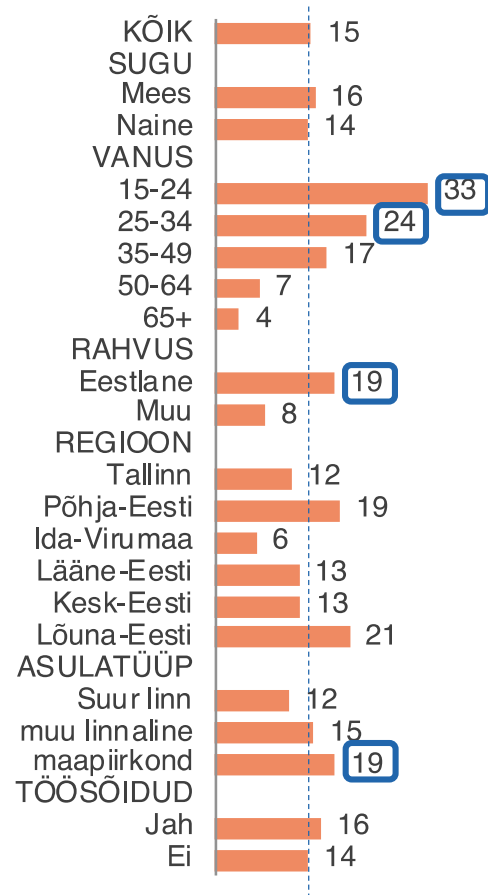
Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

Liiklusohtlikesse olukordadesse sattumine sõidukit juhtides mobiiltelefoni kasutamise tõttu – taust, %

On kasutanud telefoni sõiduki juhtimise ajal
n=686 (sõidukijuhid)

On sattunud liiklusohtlikku olukorda telefoni kasutamise tõttu sõiduki juhtimise ajal
n=686 (sõidukijuhid)

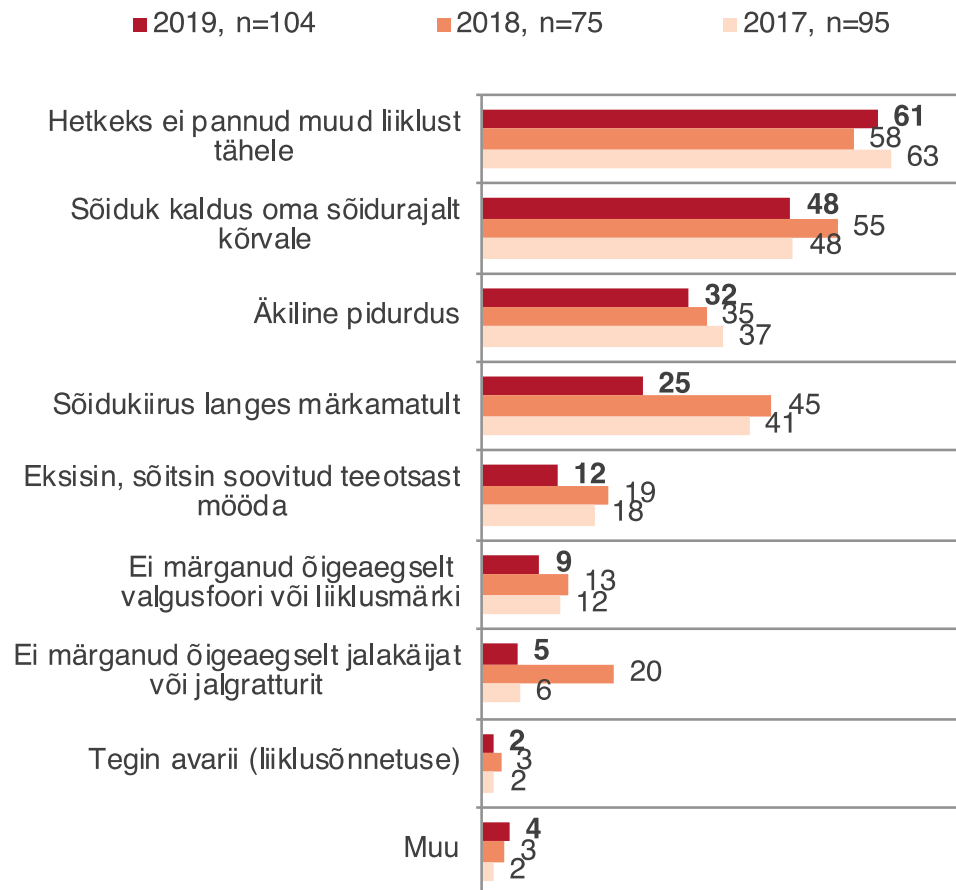

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

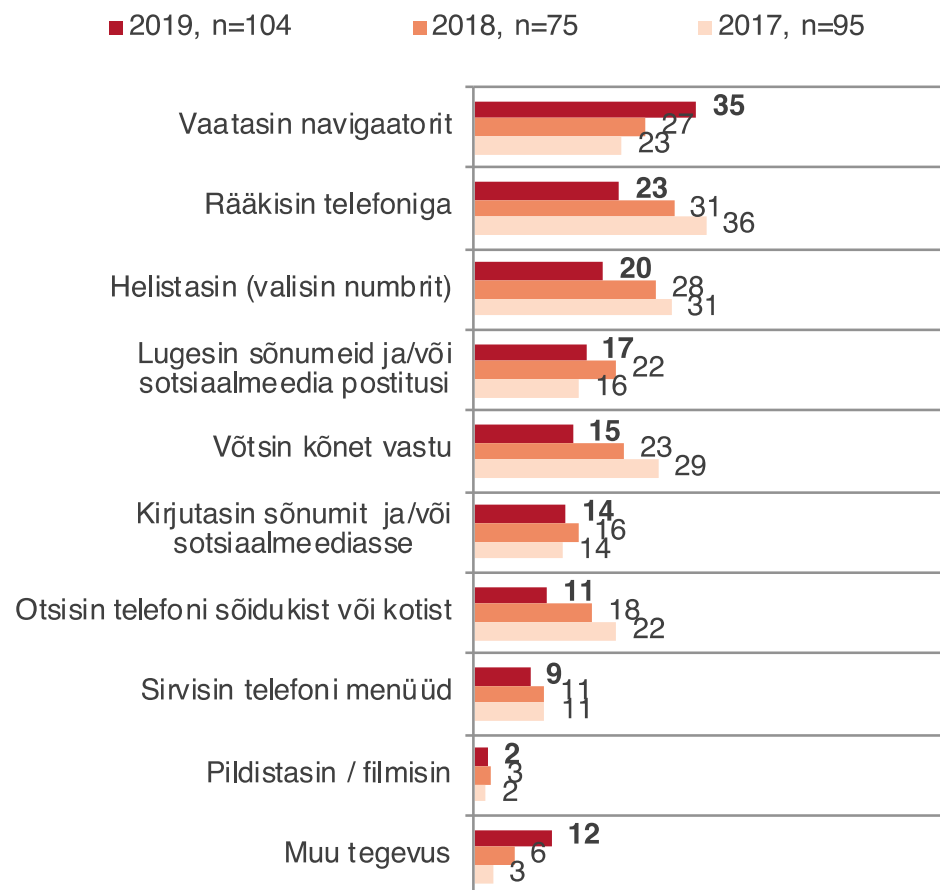
Liiklusohlikesse olukordadesse sattumine sõidukit juhtides mobiiltelefoni kasutamise tõttu, %

n= on sattunud liiklusohklikku olukorda telefoni kasutamise tõttu sõiduki juhtimise ajal

Liiklusohklik olukord

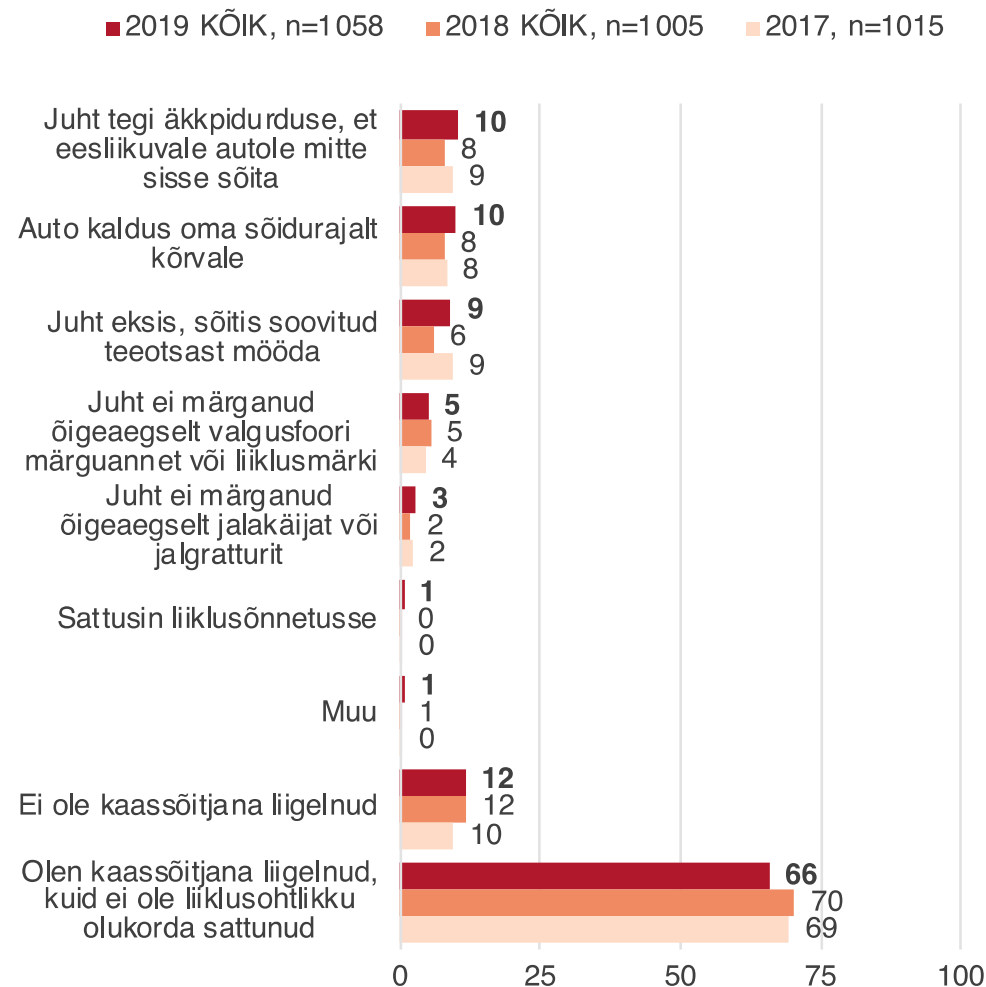
Liiklusohkliku olukorra põhjus

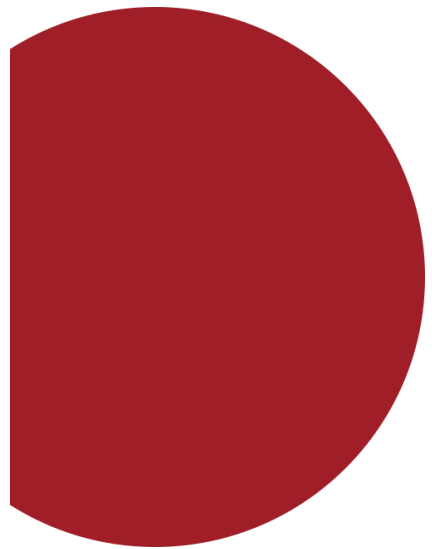

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

Liiklusohtlikesse olukordadesse sattumine kaassõitjana sõidukijuhi mobiiltelefoni kasutamise tõttu, %

- Liiklusohutlikesse olukordadesse on sattunud kaassõitjana sõidukijuhi mobiiltelefoni kasutamise tõttu 23% Eesti üle 14-aastast elanikku, s.o 257 000 ± 28 100 inimest. 2018. aastal oli vastav näitaja 18% ja 2017. aastal 21%.
- Levinumateks liiklusohutlikeks olukordadeks on olnud äkkpidurdus või sõidurajalt kõrvale kaldumine (nimetati 10% poolt), seejärel teeotsast mööda sõitmine (9%).
- Liiklusõnnetusse on kaassõitjana sattunud 0,6% Eesti üle 14-aastast elanikku, s.o kuni 1 300 – 11 400 inimest.

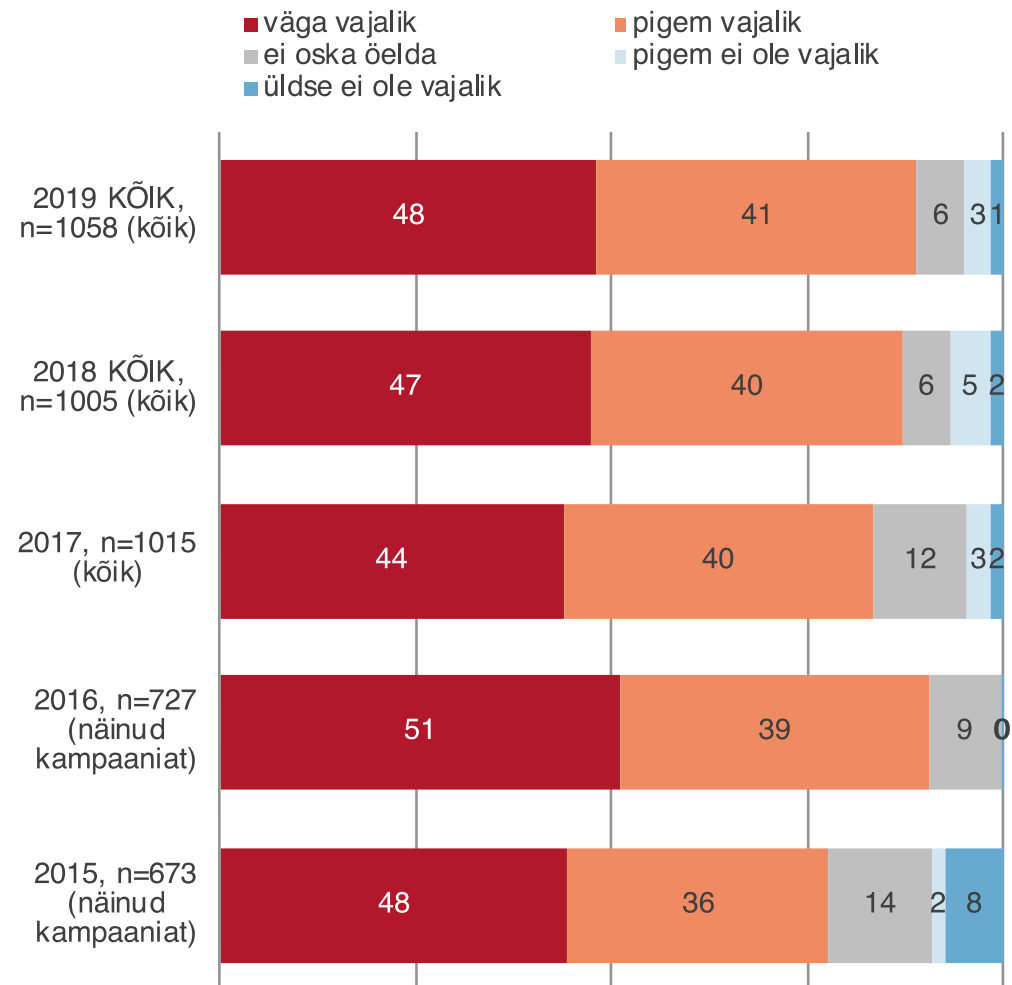

**Tähelepanu hajutamise
ennetamisele suunatud
liiklusohutuskampaania**

Kampaania

Kampaania vajalikkus, %

- Tähelepanu hajutamise ennetamisele suunatud liiklusohutuskampaaniaid peab vajalikuks 89% Eesti üle 14-aastasest elanikkonnast – väga ja pigem vajalikuks pidajad on pea samavõrd. Ebavajalikuks pidajaid kokku vaid 5%, vastata ei osanud 6%.
- Kampaaniat peavad keskmisest vajalikumaks naised (92%) ja eestlased (92%). Kampaaniat peavad keskmisest vajalikumaks ka need sõidukijuhid, kes on ise telefoni kasutamise tõttu liiklusohutlikku olukorda sattunud (96%).
- Võrreldes eelmiste aastatega on kampaaniat vajalikuks pidanute osakaal tasapisi suurenenud. Enne 2017. aastat küsiti kampaania vajalikkuse kohta vaid neilt, kes seda näinud olid.

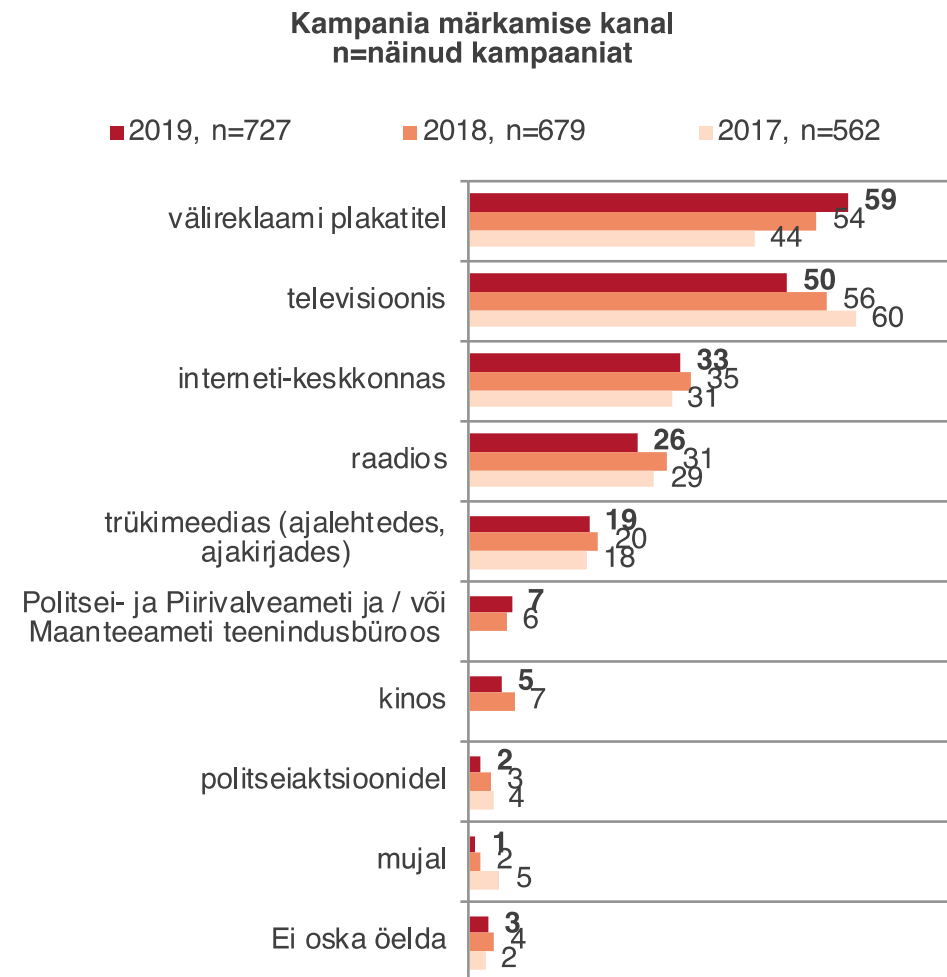
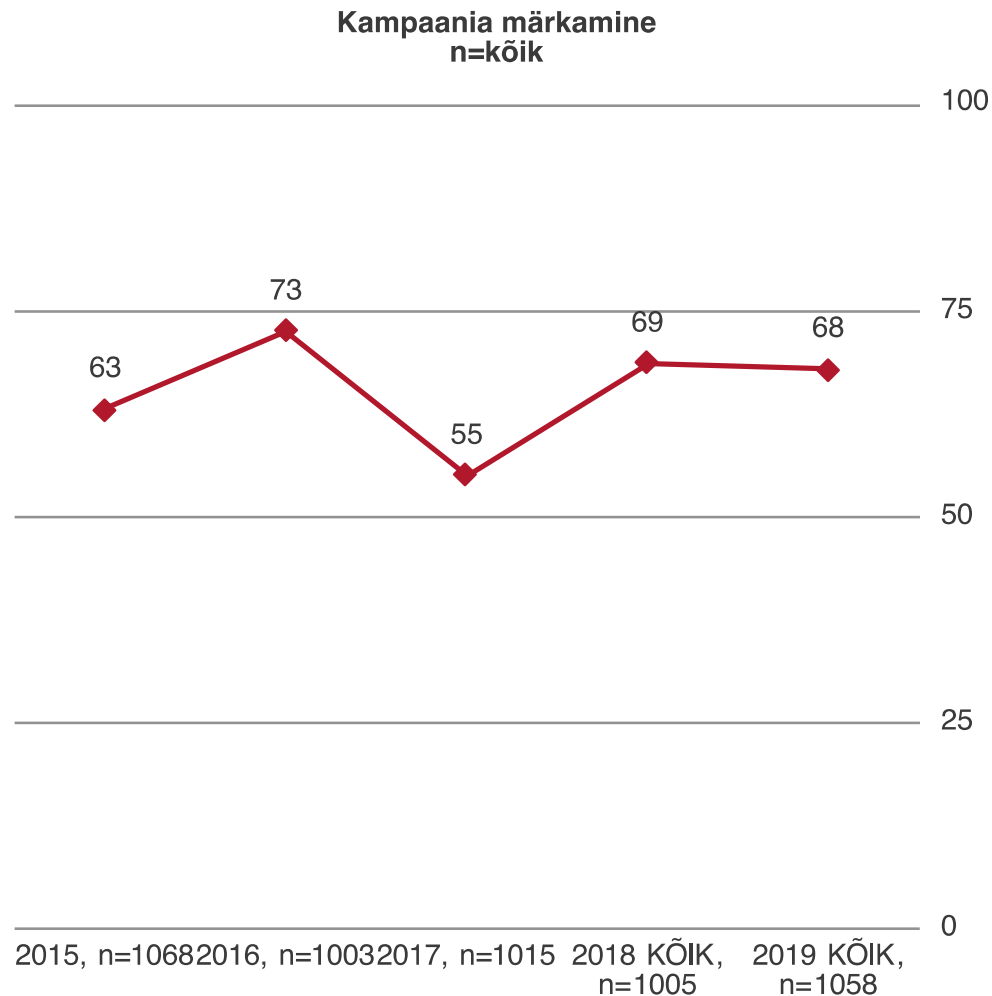
Kampaania

Kampaania märkamine (Slaidid 34 ja 35)

- Käesoleval aastal on arvatavalt märganud tähelepanu hajutamise ennetamisele suunatud liiklusohutuskampaaniat „Kui juhid, siis juhi” 68% Eesti üle 14-aastasest elanikkonnast, s.o 748 200 ± 31 000 inimest, mootorsõidukijuhtide seas on vastav näitaja 72%.
- Kampaaniat on keskmisest enam märganud 15-34-aastased (76-85%), eestlased (76%), ja maapiirkondade elanikud (75%); juhid, kel sõiduki juhtimise staaži kuni 10-aastat (80-82%) ning kes on sattunud ise telefoni kasutamise tõttu liiklusohutlikku olukorda (89%).
- Võrreldes eelnevate aastatega on kampaaniat märganute osakaal sel aastal tavapärasel tasemel.
- Kampaaniat on kõige enam arvatud märgatud olevat **välireklaami plakatitel** (sagedamini kuni 34-aastased, tallinlased ja muukeelne elanikkond) ja **televisioonis** (sagedamini üle 65-aastased, eestikeelsed, väiksemate linnaliste kui ka maapiirkondade elanikud), vastavalt 59% ja 50% kampaaniat märganutest, seejärel on kolmandik märganud seda **internetikeskkonnas** (sagedamini kuni 34-aastased) ja neljandik kuulnud **raadiost** (sagedamini mehed). Iga viienda kampaania märkajani on see jõudnud **trükimeedia** vahendusel, sagedamini eestikeelse elanikkonna puhul. Muudest kanalitest on vastavat kampaaniat märgatud juba oluliselt vähesemad, valdavalt alla 25-aastased (Slaid 34).
- Kampaania „Kui juhid, siis juhi” konkreetset **telereklaami** (aidatud kujul) on näinud 35% Eesti üle 14-aastasest elanikkonnast, s.o 389 300 ± 31 700 inimest ja **välireklaami plakateid** 47%, s.o 519 300 ± 33 150 inimest. Sõidukijuhtide seas on vastavad näitajad 36% ja 48%.
- Mõlemas kanalis on vastavat kampaaniat märganud sagedamini kuni 34-aastased ja eestlased, samuti töösõite tegevad sõidukijuhid, harvemini üle 65-aastased ja Ida-Virumaa elanikud, televisioonis on kampaaniat sagedamini märganud ka Lääne-Eesti ja väiksemate linnaliste piirkondade elanikud (Slaid 35).

Kampaania

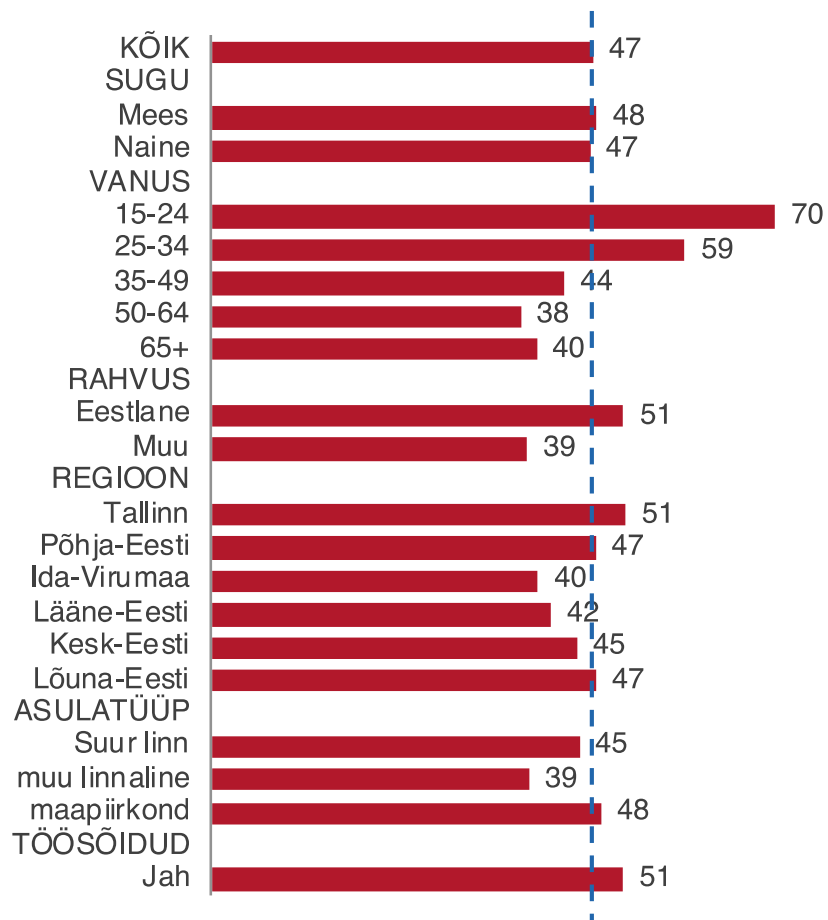
Kampaania spontaanne märkamine, %

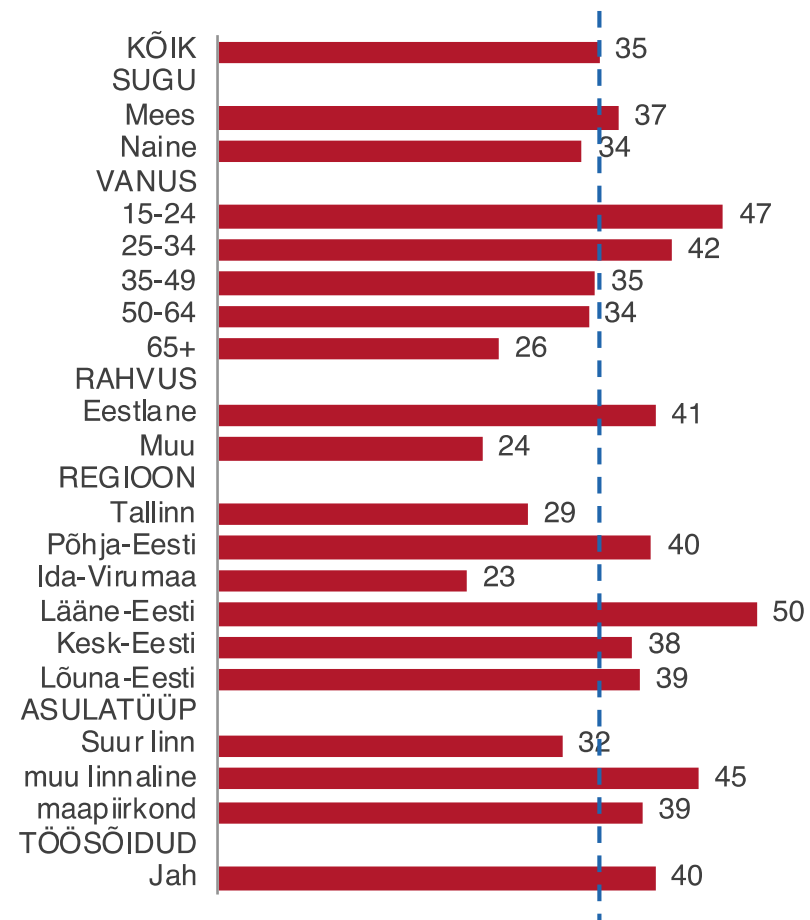
Kampaania

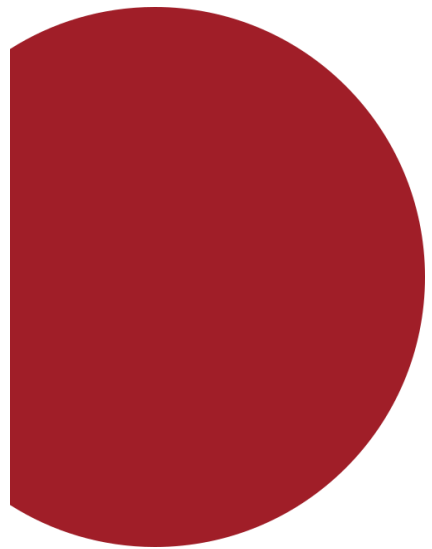
Kampaania aidatud märkamine, %

Märkanud välireklaami
n=1005 (kõik)

Märkanud telereklaami
n=1005 (kõik)

Ankeet

Sõidukijuhtide taust

1. Kas Teil on mootorsõiduki juhiluba?

- 1) Jah
- 2) Ei

2. Kui suur on olnud Teie viimase 12 kuu kilometraaž mootorsõidukijuhina?

- 1) Ei ole juhtinud mootorsõidukit viimase 12 kuu jooksul (0 km)
- 2) 1 - 5 000km
- 3) 5 001 - 10 000 km
- 4) 10 001 - 15 000 km
- 5) 15 001 - 20 000 km
- 6) üle 20 000 km
- 7) Ei oska öelda

SÕIDUKIJUHID (Q1=1 ja Q2=2-7)

3. Kui pikk on Teie sõidukijuhi staaž (aastates)?

- 1) Alla 5 aasta
- 2) 6 - 10 aastat
- 3) 11 - 20 aastat
- 4) 21 - 40 aastat
- 5) 40+ aastat
- 6) Ei oska öelda

4. Kas sõidukijuhtimine on Teie töö või seotud muul viisil Teie tööülesannetega?

- 1) Jah
- 2) Ei

Q4=1

5. Kui suur on olnud Teie viimase 12 kuu kilometraaž sõidukijuhina töö või tööülesannete täitmisel?

- 1) 1 - 5 000km
- 2) 5 001 - 10 000 km
- 3) 10 001 - 15 000 km
- 4) 15 001 - 20 000 km
- 5) üle 20 000 km
- 6) Ei oska öelda

6. Milliste kõrvaliste tegevuste tõttu olete sattunud liiklusohtlikesse olukordadesse (s.h tähelepanu liikluselt on hajunud) või liiklusõnnetusse viimase 12 kuu jooksul sõidukit juhtides?

MITU VASTUST!

- 1) Telefoni kasutamine
- 2) Söömine, joomine
- 3) Suitsetamine
- 4) Lapsega (lastega) tegelemine
- 5) Navigatsiooniseadme kasutamine
- 6) Vestlus kaasõitja(te)ga
- 7) Raadiosaate, muusika kuulamine
- 8) CD vahetamine, raadiojaama otsimine
- 9) Meikimine, enese sättimist
- 10) Pildistamine, filmimine
- 11) Mõni muu tegevus
- 12) Ei ole kõrvaliste tegevuste tõttu ohtlikku olukorda sattunud või midagi eelnimetatut teinud

Sõidukijuhtide taust

7. Kui tihti Te olete viimase 12 kuu jooksul kasutanud sõidukit juhtides telefoni?

- 1) Sageli
- 2) Mõnikord
- 3) Mitte kunagi

SÕIDUKIJUHID, KES KASUTAVAD SÕIDUKIT JUHTIDES TELEFONI
(Q1=1 ja Q2=2-7, Q7=1 VÕI 2)

8. Kuivõrd Te kasutate sõidukit juhtides telefoni järgmisteks tegevusteks?

Mitte kunagi / Mõnikord / Sageli / Ei oska öelda

- 1) Vastate kõnedele
- 2) Teete tööga seotud kõnesid
- 3) Helistate pereliikmetele
- 4) Helistate sõpradele ja tuttavatele
- 5) Loete sõnumeid ja/või sotsiaalmeedia postitusi
- 6) Kirjutate sõnumeid ja/või postitusi sotsiaalmeediasse
- 7) Loete uudiseid ja surfate internetis
- 8) Loete e-kirju
- 9) Pildistate ja filmite

Q8=1-4

9. Kui tihti Te sõiduki juhtimise ajal ... ?

Mitte kunagi / Mõnikord / Sageli / Alati / Ei oska öelda

- 1) hoiate telefoni rääkimise ajal käes või kõrva ääres
- 2) kasutate telefoniga rääkimiseks käed-vabad-seadet

SÕIDUKIJUHID (Q1=1 ja Q2=2-7)

10. Kuivõrd nõustute järgmiste sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutamise kohta käivate väidetega? Täielikult nõus / Pigem nõus / Pigem ei nõustu / Üldse ei nõustu / Ei oska öelda

- 1) Kui pean sõidu ajal helistama, peatan enne helistamist sõiduki turvalises kohas
- 2) Kasutan sõidukit juhtides telefoni turvalisemalt, kui juhid keskmiselt
- 3) Oskan hinnata, millal on ohutu sõidukit juhtides telefoni kasutada
- 4) Tegelikult ei tahaks sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutada, aga olen (tööalaselt või muul põhjusel) kohustatud
- 5) Ei tahaks, et teised liiklejad märkavad, kui kasutan sõidukit juhtides telefoni
- 6) Kasutan sõidukit juhtides telefoni nii vähe kui võimalik
- 7) Sõidukit juhtides on hea kasutada aega telefoni teel asjade ajamiseks
- 8) Minu jaoks on oluline olla kogu aeg telefoni teel kättesaadav
- 9) Lähedased ei kritiseeri, kui ma sõidukit juhtides telefoni kasutan
- 10) Mind jääb vaevama, kui ma ei vasta sõiduki juhtimise ajal telefonile
- 11) Ainuüksi telefoni helina kuulmine viib mu tähelepanu liikluselt kõrvale
- 12) Telefoni kasutamine ei sega ühelgi viisil minu sõiduki juhtimist
- 13) Telefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal on täiesti aktsepteeritav
- 14) Olen valmis telefoni kasutamisest sõiduki juhtimise ajal loobuma
- 15) Huvitavast õnnetuspaigast möödumisel teeksin sellest pilti

Sõidukijuhtide taust

SÕIDUKIJUHTID, KES KASUTAVAD SÕIDUKIT JUHTIDES TELEFONI JA ON SATTUNUD SELLE TÕTTU LIIKLUSOHTLIKKU OLUKORDA (Q1=1 ja Q2=2-7, Q7=1 VÕI 2 JA Q6=1)

11. Millistesse liiklusohtlikesse olukordadesse või liiklusõnnetusse Te olete viimase 12 kuu jooksul sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutamise tõttu sattunud?

MITU VASTUST!

- 1) Hetkeks ei pannud muud liiklust tähele
- 2) Pidurdasin äkiliselt, et eessõitvale sõidukile mitte otsa sõita
- 3) Sõiduk kaldus oma sõidurajalt kõrvale
- 4) Ei märganud õigeaegselt jalakäijat või jalgratturit
- 5) Ei märganud õigeaegselt valgusfoori märguannet või liiklusmärki
- 6) Sõidukiirus langes märkamatuks
- 7) Eksisin, sõitsin soovitud teeotsast mööda
- 8) Tegin avarii (sõitsin teisele autole sisse või toimus muu liiklusõnnetus)
- 9) Muu, mis? _____

12. Kuidas Te liiklusohtlikku olukorda või liiklusõnnetusse sattumise hetkel telefoni kasutasite?

VÕIB OLLA MITU VASTUST

- 1) Rääkisin telefoniga
- 2) Helistasin (valisin numbrit)
- 3) Võtsin kõne vastu
- 4) Otsisin telefoni sõidukist või kotist
- 5) Sirvisin telefoni menüüd
- 6) Kirjutasin sõnumit ja/või sotsiaalmeediasse
- 7) Lugesin sõnumeid ja/või sotsiaalmeedia postitusi
- 8) Vaatasin navigaatorit
- 9) Pildistasin / filmisin
- 10) Muu tegevus

Sõidukijuhtide taust

KÕIK

13. Kuivõrd tõsiseks ohuks on Teie arvates allpool loetletud tegevused sõiduki juhtimisel?

Väga tõsine / Pigem tõsine / Pigem ei ole tõsine / Pole üldse tõsine / Ei oska öelda

- 1) Juhtimine alkoholi mõju all
- 2) Juhiloata juhtimine (juhtimisõigus puudub)
- 3) Punase tule alt läbisõit
- 4) Kiiruse ületamine rohkem kui 10 km/t
- 5) Turvavöö kinnitamata jätmine
- 6) Möödasõit üle pidevjoone
- 7) Punase tulega tee ületamine
- 8) Liiga väike pikivahe eessõitjaga
- 9) Kiiruse ületamine kuni 10 km/t
- 10) Juhtimine väsinuna
- 11) Sõnumite ja/või sotsiaalmeedia postituste saatmine ja lugemine juhtimise ajal
- 12) Mobiiltelefoni kasutamine käed-vaba-seadmeta juhtimise ajal

14. Palun hinnake 5–sel skaalal, kus 1 = täiesti ohutu ja 5 = täiesti ohtlik, kui ohtlikuks peate autoroolis olles:

Skaala 1-5 kus 1=täiesti ohutu ... 5=väga ohtlik / EOO

- 1) mobiiltelefoniga rääkimist (telefonile vastamine ja kõne valimine)
- 2) mobiiltelefoniga sõnumite, postituste saatmist ja lugemist
- 3) söömist, joomist
- 4) suitsetamist
- 5) lapsega (lastega) tegelemist
- 6) navigatsiooniseadme kasutamist
- 7) elavat (tähelepanu tõmbavat) vestlust kaasõitja(te)ga
- 8) huvitava raadiosaate või valju muusika kuulamist
- 9) CD vahetamist, raadiojaama otsimist
- 10) Meikimist, enese sättimist
- 11) Pildistamist, filmimist
- 12) mõnda muud tegevust

Sõidukijuhtide taust

15. Kuivõrd nõustute järgmiste väidetega?

Nõustun täielikult / Pigem nõustun / Pigem ei nõustu / Ei nõustu üldse / Ei oska öelda

- 1) Oleks vaja rakendust, mis täielikult välistaks juhil sõidu ajal telefoni kasutamise (ei võimalda kõnet valida ega vastu võtta)
- 2) Juhtimise ajal telefoni ebaseadusliku kasutamise eest tuleks määrata senisest karmimaid karistusi
- 3) Juhtimise ajal ebaseaduslikult telefoni kasutanud juhid tuleks saata koolitusele
- 4) Kaassõitjana palun kõrvaliste tegevustega tegeleval sõiduki juhil sõidule keskenduda

16. Millistesse liiklusohhtlikesse olukordadesse olete viimase 12 kuu jooksul kaassõitjana sattunud kuna juht kasutas juhtimise ajal telefoni?

MÄRKIGE KÕIK SOBIVAD

- 1) Sattusin liiklusõnnetusse
- 2) Juht tegi äkkpidurduse, et eesliikuvale autole mitte sisse sõita
- 3) Auto kaldus oma sõidurajalt kõrvale
- 4) Juht ei märganud õigeaegselt jalakäijat või jalgratturit
- 5) Juht ei märganud õigeaegselt valgusfoori märguannet või liiklusmärki
- 6) Juht eksis, sõitis soovitud teeotsast mööda
- 7) Muu, mis? _____
- 8) *Ei ole kaassõitjana liigelnud*
- 9) *Olen kaassõitjana liigelnud, kuid ei ole liiklusohhtlikku olukorda sattunud*

Sõidukijuhtide taust

17. Kas Te käesoleval aastal olete märganud tähelepanu hajutamise ennetamisele suunatud liiklusohutuskampaaniat „Kui juhid, siis juhi”?

(vene keeles vastavalt “Если ты за рулем, то управляй”)

- 1) Jah
- 2) Ei
- 3) Ei oska öelda

Q17=1

18. Kus Te seda kampaaniat märkasite? Kas...

VÕIB MITU VASTUST!

- 1) televisioonis
- 2) raadios
- 3) trükimeedias (ajalehtedes, ajakirjades)
- 4) välireklaami plakatitel
- 5) interneti-keskkonnas
- 6) kinos
- 7) Politsei- ja Piirivalveameti ja / või Maanteeameti teenindusbüroos
- 8) politseiaktsioonidel
- 9) mujal (kus?) _____
- 10) ei oska öelda

19. Kuivõrd vajalikuks Te vastavat kampaaniat peate?

- 1) väga vajalik
- 2) pigem vajalik
- 3) pigem ebavajalik
- 4) täiesti ebavajalik
- 5) ei oska öelda

20. Kas Te olete näinud järgmist telereklaami? (vastavalt eesti- või vene keelne) KLIPP

- 1) jah
- 2) ei
- 3) ei oska öelda

21. Kas Te olete näinud järgmist (välireklaami) plakati? VISUAAL

- 1) jah
- 2) ei
- 3) ei oska öelda